

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

на тему: «Визначення фінансового стану підприємства як елемент
управління його фінансовою діяльністю»

Виконавець:

здобувач 4 курсу факультету ФБС
Бабіченко Катерина Олександрівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Іоргачова Марія Іванівна

/підпис/

АНОТАЦІЯ

Бабіченко К. О., «Визначення фінансового стану підприємства як елемент управління його фінансовою діяльністю», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2025 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес оцінки фінансового стану підприємства як елемент управління його фінансовою діяльністю.

У роботі розглядаються теоретичні основи фінансової діяльності та фінансового стану підприємства, проаналізовано фінансовий стан та ефективність здійснення фінансової діяльності ПП «Столес-транс», запропоновано рекомендації щодо поліпшення фінансового стану аналізованого підприємства завдяки вдосконаленню його фінансової діяльності.

Ключові слова: фінансовий стан, оцінка фінансового стану, фінансова діяльність, шляхи поліпшення діяльності.

ANNOTATION

Babichenko K. O., «Determining the financial condition of an enterprise as an element of managing its financial activities», qualification paper for the bachelor's degree in the specialty «072 Finance, banking and insurance» under the educational and professional program «Finance, financial management, and insurance».
Odesa National Economic University
Odesa, 2025.

The bachelor's qualification paper consists of three chapters. The object of the research is the process of assessing the financial condition of an enterprise as an element of managing its financial activities.

The paper discusses the theoretical foundations of financial activities and the financial condition of an enterprise, analyzes the financial condition and effectiveness of the financial activities of LLC «Stoles-Trans», and provides recommendations for improving the financial condition of the analyzed enterprise by enhancing its financial activities.

Keywords: financial condition, financial condition assessment, financial activities, ways to improve operations.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА	7
ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Фінансова діяльність підприємства: сутність та складові елементи....	7
1.2. Поняття фінансового стану підприємства та його значення в системі управління	16
1.3. Основні методи та підходи до оцінки фінансового стану	21
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА АНАЛІЗ	
ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «СТОЛЕС-ТРАНС»	27
2.1. Особливості фінансово-господарської діяльності підприємства	27
2.2. Оцінка фінансового стану підприємства ПП «СТОЛЕС-ТРАНС»	42
2.3. Виявлення проблемних аспектів фінансової діяльності та їх вплив на фінансовий стан	57
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ	
ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ	
ДІЯЛЬНОСТІ	72
3.1. Рекомендації щодо поліпшення фінансового стану підприємства.....	72
3.2. Напрямки вдосконалення фінансової діяльності підприємства	76
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Ефективна фінансова діяльність є ключовим фактором стабільного розвитку будь-якого підприємства. Фінансовий стан визначає її платоспроможність, інвестиційну привабливість, рівень фінансової стійкості та здатність до довгострокового функціонування. В умовах нестабільного економічного середовища та зростаючої конкуренції особливо важливим є комплексний аналіз фінансового стану, який дозволяє не лише оцінити поточне становище підприємства, а й виробити ефективні стратегії управління його фінансовою діяльністю.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю підвищення рівня фінансового управління на підприємствах різних галузей. Недостатня увага до аналізу фінансового стану може призвести до виникнення кризових ситуацій, втрати ліквідності та навіть банкрутства. Водночас, застосування сучасних методів фінансового аналізу та управління дозволяє підприємствам адаптуватися до змін зовнішнього середовища, знижувати фінансові ризики та ефективніше використовувати наявні ресурси. В умовах сучасної економіки, що відзначається жорсткою конкуренцією та динамічними змінами, ефективне адміністрування грошових активів і руху капіталу набуває критичної важливості. Рівень фінансового управління визначає стабільність компанії, її здатність виконувати зобов'язання, підтримувати достатній рівень ліквідності, отримувати прибуток, а також забезпечувати перспективи розширення.

Для отримання об'єктивної оцінки фінансового стану, керівники компаній дедалі частіше звертаються до фінансового аналізу. Застосування аналітичних методів дає змогу оцінити різні аспекти фінансової діяльності.

Питання аналізу фінансового стану підприємств займає важливе місце в теорії та практиці фінансового управління. Значну увагу дослідженню цієї теми приділяють вітчизняні науковці, які розглядають різні аспекти, методи та інструменти, що дозволяють здійснювати комплексну оцінку фінансового стану.

Ліснічук О. та Шпаковська О. [1] підкреслюють важливість аналізу фінансового стану як ефективного інструмента для управління розвитком підприємства. Вони відзначають, що фінансовий аналіз є ключовим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і для прогнозування фінансових результатів діяльності підприємства. Інструменти фінансового аналізу дозволяють не тільки оцінювати поточний стан, а й сприяють плануванню подальшого розвитку.

Проскуріна Н. М. та Гнідкова А. В. [2] акцентують увагу на важливості аналізу фінансових результатів як інструменту оцінки ефективності діяльності підприємства. Дослідження показують, що правильна оцінка фінансових показників дозволяє підприємству визначити свої сильні та слабкі сторони, а також сприяє більш точному прогнозуванню майбутніх результатів.

Особливості фінансового аналізу в умовах воєнного стану досліджують Нікольчук Ю. В. та Лопатовська О. А. [3]. Вони зосереджують увагу на впливі кризових явищ на фінансові показники підприємств і пропонують адаптацію аналітичних інструментів до нових умов. Дослідження дозволяє зробити висновки щодо необхідності гнучкості методів аналізу в умовах нестабільної ситуації.

Вакулик Д. А. та Лазаришина І. Д. [4] досліджують взаємозв'язок між фінансовим станом підприємства та управлінським обліком. Вони доводять, що ефективне управління фінансовими ресурсами можливе лише за умови інтеграції фінансового аналізу в систему управлінського обліку, що дозволяє оперативно реагувати на зміни в фінансовому стані та приймати відповідні рішення.

Сливинська Є. Ю. [5] акцентує увагу на управлінні фінансовою стійкістю підприємства. Вона розглядає основні чинники, що впливають на фінансову стійкість, а також методи і стратегії, що дозволяють зберегти фінансову стабільність підприємства в умовах економічних змін. Це дослідження підкреслює важливість своєчасного аналізу фінансової ситуації для забезпечення стійкості підприємства.

В свою чергу, Підгаєць С. [6] пропонує комплексний підхід до оцінки фінансового стану підприємства через розрахунок інтегрального показника. Автор наводить методику, яка дозволяє отримати більш об'єктивну та всебічну оцінку фінансової діяльності підприємства, що є важливим для прогнозування його подальшої діяльності.

Жук Н. [7] досліджує роль фінансового стану як індикатора фінансової безпеки підприємств. Вона підкреслює, що аналіз фінансових показників дає змогу оцінити рівень фінансової безпеки підприємства і вчасно виявити можливі загрози, що можуть вплинути на його стабільність.

Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад та практичних підходів до оцінки фінансового стану підприємства як елементу управління його фінансовою діяльністю, а також розробка рекомендацій щодо поліпшення фінансового стану підприємства. Для реалізації цієї мети визначено наступні **завдання**:

- визначити сутність та складові елементи фінансової діяльності підприємства;
- дослідити поняття фінансового стану підприємства та його значення в системі управління;
- розглянути основні методи та підходи до оцінки фінансового стану;
- виявити особливості фінансово-господарської діяльності підприємства;
- оцінити фінансовий стан підприємства ПП «СТОЛЕС-ТРАНС»;
- виявити проблемні аспекти фінансової діяльності та їх вплив на фінансовий стан підприємства;
- розробити рекомендації щодо поліпшення фінансового стану підприємства;
- запропонувати напрямки вдосконалення фінансової діяльності підприємства;

Об'єктом даної кваліфікаційної роботи є процес оцінки фінансового стану підприємства як елемент управління його фінансовою діяльністю.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та практичних положень щодо оцінки фінансового стану як елементу управління фінансовою діяльністю підприємства.

У роботі застосовано різноманітні методи та підходи. Для дослідження теоретичних аспектів оцінки фінансового стану та фінансової діяльності було використано методи аналізу та синтезу. Для виявлення проблемних аспектів фінансової діяльності та їх вплив на фінансовий стан підприємства використано методи систематизації та узагальнення. Окрім того, у роботі було також застосовано коефіцієнтний аналіз, що дозволив проаналізувати статистичних дані та фінансово-економічні показники в процесі оцінки фінансового стану підприємства ПП «СТОЛЕС-ТРАНС» та зробити відповідні висновки.

Інформаційною основою для підготовки цієї кваліфікаційної роботи слугували: навчальні посібники, статті з періодичних видань, електронні ресурси Internet та фінансова звітність підприємства ПП «СТОЛЕС-ТРАНС» за період 2022-2024 роки.

Практичне значення роботи полягає в розробці рекомендацій щодо покращення фінансового стану підприємства через ефективне управління його фінансовою діяльністю. Запропоновані в роботі підходи та напрями можуть бути використані як у діяльності конкретного підприємства, так і в більш широкому контексті фінансового менеджменту, що має значний теоретичний і практичний інтерес.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансова діяльність підприємства: сутність та складові елементи

Аналіз фінансової діяльності становить ключовий етап у процесі управління будь-яким підприємством. Його метою є визначення результативності застосування фінансових ресурсів, оцінювання фінансової стабільності підприємства та виявлення слабких місць у системі управління.

У цілому рівень повноцінного фінансування безпосередньо пов'язаний з особливостями фінансової діяльності компанії. Основні складові фінансової роботи охоплюють фінансове прогнозування та планування, проведення поточних фінансових операцій, а також аналіз і моніторинг фінансового стану суб'єкта господарювання (рис. 1.1) [8, с. 254].

Рис. 1.1. Провідні напрямки у сфері фінансової діяльності підприємства

Джерело: складено автором

Процес формування власного капіталу підприємства розпочинається ще на етапі його заснування та триває протягом усієї господарської діяльності. Ступінь фінансової самостійності підприємства визначається величиною і питомою вагою власного капіталу у структурі загальних ресурсів.

Саме співвідношення власного та позикового капіталів враховується під час оцінювання підприємства банківськими установами як можливого позичальника, а також при визначенні ризику його фінансової неспроможності. Зростання обсягу та питомої ваги власного капіталу свідчить про здатність підприємства до самостійного функціонування та сприяє підвищенню його ринкової вартості. Стабільний фінансовий стан підприємства є відображенням ефективного виконання ключових завдань фінансової діяльності [8, с. 261].

Фінансовий стан підприємства визначається за допомогою цілісної системи показників, які характеризують його платоспроможність щодо виконання зобов'язань перед кредиторами, співвідношення власного і позикового капіталу, результативність процесів формування й використання фінансових ресурсів, а також швидкість обігу економічних активів і джерел їх фінансування. Виконання завдань фінансової діяльності підприємства здійснюється через відповідні напрями функціонування [9, с. 248].

Рис. 1.2. Основні складові фінансового механізму

Джерело: складено автором

Фінансові методи виступають інструментом впливу на фінансові взаємовідносини в межах господарської діяльності. У практичній площині активно застосовуються такі методи фінансового управління: планування фінансових потоків, оперативне адміністрування, контроль за фінансовими

операціями, організація фінансового забезпечення та механізми фінансового регулювання [9, с. 153].

Процес здійснення розподілу й перерозподілу створеного у економіці валового внутрішнього продукту, а також формування і використання грошових фондів, здебільшого розпочинається із застосування одного з ключових фінансових методів – фінансового планування.

Фінансове планування і прогнозування є ключовими аспектами фінансової діяльності, які передбачають визначення стратегічних орієнтирів і розробку фінансових моделей та прогнозів. Це дає змогу оптимально розподіляти фінансові ресурси й ефективно досягати поставлених цілей. Важливими складовими є оцінка майбутнього фінансового становища підприємства, яка включає різноманітні етапи аналізу, планування та моніторингу. Завданням цього процесу є не лише визначення потреби у фінансах для сталого розвитку підприємства, але й пошук шляхів для покращення показників доходності та рентабельності. Результатом таких процедур є створення обґрунтованих планів щодо доходів, витрат, податків, прибутку, активів і капіталу, а також ефективне управління грошовими потоками.

Основні завдання фінансового планування визначаються через фінансову політику і включають такі аспекти:

1. перетворення стратегічних цілей на конкретні фінансові показники;
2. забезпечення необхідних фінансових ресурсів для підтримки процесу відтворення;
3. виявлення внутрішніх резервів для збільшення доходів;
4. визначення найперспективніших напрямів інвестиційної стратегії;
5. моніторинг оптимального формування та ефективного використання фінансових ресурсів.

Заключним етапом фінансового планування є визначення фінансових показників, які відображають процеси формування, розподілу та використання фінансових ресурсів.

Щоб визначити фінансові показники використовують такі методи:

- нормативний метод застосовується для прогнозування фінансових показників шляхом розрахунку на основі норм амортизаційних відрахувань, нормативів розподілу прибутку та витрат.
- метод коефіцієнтів використовується для прогнозування майбутніх тенденцій на основі раніше встановлених даних. Він полягає у перенесенні вибраних показників на інші сегменти загальної групи об'єктів, що досліджуються. Хоча цей метод є досить простим у використанні, він має суттєвий недолік: разом із коефіцієнтами на наступний період можуть передаватися й усі негативні явища, що мали місце в попередньому періоді. Внаслідок цього часто не вдається виявити внутрішні резерви. Метод коефіцієнтів застосовується для індексації основних засобів, переоцінки товарно-матеріальних цінностей через інфляцію, планування прибутку, визначення обсягів власних оборотних активів та інших цілей [10, с. 179].
- розрахунково-аналітичний метод застосовується для визначення планових показників шляхом коригування фінансових даних базового періоду з урахуванням ймовірних змін у плановому періоді.
- балансовий метод ґрунтується на визначенні взаємозв'язку між витратами та доходами підприємства.

Об'єктами фінансового управління є фінансові відносини, а також централізовані й децентралізовані фінансові ресурси, що належать до різних складових фінансової системи. Серед основних об'єктів управління виділяються фінанси підприємств, організацій та установ, фінанси домогосподарств, а також фінанси державного рівня.

Суб'єктами фінансового управління є держава через свої законодавчі та виконавчі органи (зокрема, фінансові), а також фінансові підрозділи підприємств, організацій та установ.

Фінансовий апарат охоплює всі організаційні структури, що займаються управлінням фінансами. Управління фінансами являє собою сукупність методів

і форм організації фінансових відносин, які застосовуються фінансовим апаратом для ефективного формування, розподілу та використання фінансових ресурсів суб'єктів економічної діяльності, з метою досягнення визначених цілей та планованих результатів.

Управління фінансами на стратегічному рівні в Україні, орієнтоване на довгострокову перспективу, здійснюється вищими державними органами, такими як Верховна Рада, Кабінет Міністрів та адміністрація Президента. Контроль за фінансами полягає в перевірці правильності розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту, а також у забезпеченні цільового використання фінансових ресурсів.

Головні завдання фінансового контролю [11, с.78]:

- здійснення стратегії фінансування, що передбачає передбачення змін у фінансових умовах та їх оперативне коригування;
- забезпечення відповідності діючим нормам фінансового та господарського права при реалізації фінансової діяльності та здійсненні окремих операцій.

Фінансовий контроль здійснюється як на державному рівні (макрорівень), так і на рівні окремих суб'єктів господарювання (мікрорівень) [12, с.158].

На макрорівні фінансовий контроль охоплює перевірку фінансово-господарських операцій, що здійснюються державними органами. Сюди також входять перевірки, які проводять органи Верховної Ради України, Національний банк України, податкові служби, контрольно-ревізійні органи, аудиторські компанії та інші відповідні установи.

Таким чином, фінансова діяльність підприємства є ключовим етапом його управління, що безпосередньо впливає на його стабільність та конкурентоспроможність на ринку. Аналіз фінансової діяльності дозволяє оцінити ефективність використання фінансових ресурсів, визначити фінансовий стан підприємства та виявити потенційні проблеми в управлінні.

Фінансовий контроль є ключовою частиною цього процесу, спрямованою на забезпечення коректного розподілу та перерозподілу ресурсів, дотримання

фінансових норм та досягнення стратегічних цілей підприємства. Виконання цих завдань сприяє зміцненню конкурентних позицій і стабільності підприємства.

Управління фінансовою діяльністю підприємства – це комплексний і важливий процес, що охоплює численні ключові аспекти та елементи. Якщо підприємство успішно розвивається, займає конкурентні позиції на ринку, генерує доходи та створює робочі місця, воно визначає для себе конкретні цілі та завдання. Формулювання цих завдань залежить від поточного стану підприємства, його місця на ринку, взаємодії з іншими учасниками господарської діяльності та внутрішніх факторів, що впливають на його діяльність.

Розвиток підприємства вимагає забезпечення фінансових ресурсів для підтримки операцій, що здійснюються в рамках його діяльності (рис. 1.3) [13, с. 375; 14, с. 179].

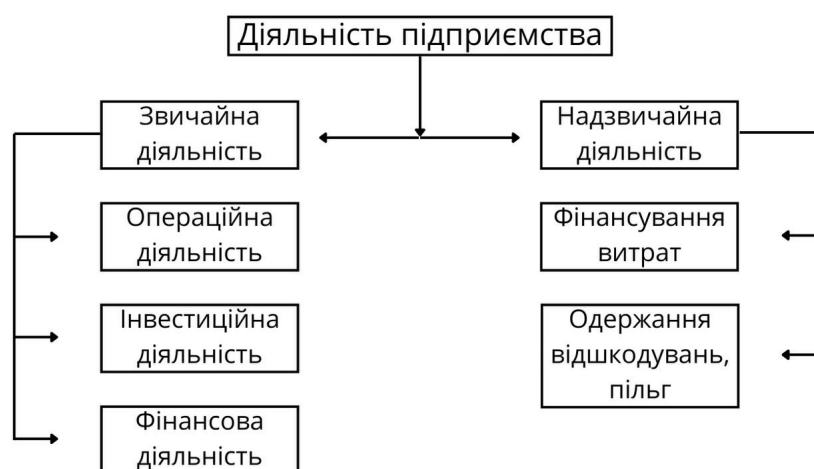

Рис. 1.3 Складові загальної діяльності підприємства

Джерело: складено автором [14, с. 179]

Фінансова діяльність підприємства є невід'ємною частиною його загального успіху та стабільного функціонування [14, с. 180]. Це комплекс різноманітних дій, орієнтованих на оптимізацію управління фінансовими ресурсами та максимізацію доходів.

Ключові складові фінансової діяльності охоплюють такі операції:

- отримання векселів, кредитів, облігацій;
- виплата дивідендів;
- викуп акцій підприємства;
- сплата орендних платежів;
- надходження до капіталу підприємства.

До основних аспектів фінансової діяльності підприємства відносяться:

- планування і прогнозування усіх фінансових потоків;
- управління капіталом підприємства;
- розробка інвестиційної стратегії;
- оптимізація податкових зобов'язань;
- моніторинг фінансової звітності.

Прогнозування та планування фінансових потоків є важливим етапом для оцінки необхідних ресурсів, які забезпечують безперебійну роботу підприємства. Це допомагає уникнути фінансових труднощів і гарантує стабільний розвиток [15, с. 213].

Керування капіталом полягає в оптимальному використанні як власних, так і позикових ресурсів для реалізації стратегічних цілей компанії. Це включає вибір найбільш вигідної структури фінансування та ефективний розподіл засобів між різними проектами та напрямками.

Інвестиційна стратегія передбачає вибір найбільш ефективних проектів, що здатні забезпечити максимальний прибуток та сприяти довгостроковому розвитку підприємства. Це може включати вклади в інноваційні технології, розширення діяльності або вихід на нові ринки.

Оптимізація податкових обов'язків полягає в мінімізації податкового тягаря шляхом використання податкових пільг та ефективного планування оподаткування.

Моніторинг фінансової документації охоплює процес підготовки та оцінки фінансових звітів підприємства з метою гарантування правильності та надійності даних, які є необхідними для ухвалення управлінських рішень.

Результативне фінансове управління підприємства є ключовим чинником його успіху та стабільності на ринку. Воно сприяє підтримці фінансової рівноваги та розвитку, а також дозволяє зберігати конкурентоспроможність в умовах змінного ринкового середовища.

В сучасній економіці основним фактором ефективності підприємств є застосування фінансових інструментів через комерційні розрахунки. Комерційний розрахунок – це метод фінансового обігу, який використовують підприємства та організації для здійснення платіжних операцій, обміну товарами та послугами, а також для управління фінансовими потоками. Цей метод є основним інструментом фінансового контролю в сучасному бізнесі, забезпечуючи його стабільну та ефективну діяльність.

Одним із ключових елементів комерційного обігу є застосування різноманітних платіжних систем, серед яких готівкові розрахунки, безготівкові трансакції, кредитні угоди тощо. Це дає можливість компаніям оперативно і зручно виконувати фінансові операції щодо оплати товарів і послуг. Такий підхід передбачає створення широкого спектра фінансових інструментів, як-от векселі, платіжні доручення, акредитиви та інші. Вони забезпечують можливість здійснення обміну товарами та послугами як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

Особливий акцент у комерційному обігу робиться на регулювання кредитних операцій підприємства. Кредитні ресурси дають змогу компаніям отримувати необхідні фінансові засоби для реалізації проектів, розширення діяльності та підтримки ліквідності [16, с. 111].

В цілому, комерційний обіг є важливою складовою фінансової діяльності компаній і має значний вплив на їх успішну роботу на ринку. Така система дає змогу підприємствам ефективно розпоряджатися своїми ресурсами та забезпечувати стабільне зростання і розвиток [17, с. 7].

Існує також неприбуткова фінансова діяльність підприємства, яка має на меті охоплення таких напрямків діяльності: вирішення соціальних питань; благодійність; охорона здоров'я населення; захист навколишнього середовища.

В неприбутковій діяльності кошти зазвичай спрямовуються на реалізацію стратегічних завдань та мети організації, розширення ініціатив і проектів, оплату роботи персоналу та покриття витрат на управлінські потреби.

Зазвичай підтримка неприбуткових організацій здійснюється завдяки добровільним внескам, грантам від різних фондів, державним або міжнародним субсидіям, а також доходам від благодійних заходів чи комерційних проектів.

Однією з основних характеристик неприбуткової діяльності є акцент на соціальних питаннях та відповідальність перед суспільством. Такі організації зазвичай орієнтуються на потреби та інтереси своїх отримувачів послуг при ухваленні рішень і розробці програм. Вони відіграють першочергову роль у підтримці вразливих верств серед населення, захисті прав кожної людини, розвитку громадянського суспільства та стимулюванні певних соціальних змін.

Також існує метод бюджетного фінансування, який передбачає надання державою фінансових коштів згідно з затвердженими бюджетами та їх розписами підприємствам та організаціям.

Отже, управління фінансовою діяльністю компанії є комплексним процесом, що охоплює численні аспекти та елементи.

Оптимальне використання ресурсів, планування операцій і інвестицій, а також моніторинг фінансової звітності – це лише деякі з ключових завдань, що постають перед керівництвом компанії [18, с.8].

Зростання підприємства потребує не лише забезпечення фінансових потоків для повсякденної діяльності, але й регулярного оцінювання результатів, інтеграції сучасних технологій і розробки дієвих управлінських підходів.

Раціональне ведення фінансової діяльності зміцнює позиції компанії на ринку, підвищує її здатність конкурувати, а також сприяє реалізації соціальної ролі в суспільстві.

Ефективне управління фінансами проявляється у реалізації довгострокових цілей та гарантує підприємству стабільність і поступ у динамічному ринковому середовищі.

1.2. Поняття фінансового стану підприємства та його значення в системі управління

У нинішніх реаліях глобальна економіка функціонує в умовах безперервної трансформації та зростаючої конкуренції, що не завжди має сприятливі наслідки для бізнес-структур. Відтак, аби залишатися на ринку й успішно просуватися вперед, компаніям необхідно адаптуватися до нових викликів, оперативно на них реагувати та зміцнювати свої фінансові результати.

З метою більш результативного аналізу функціонування підприємства дослідники застосовують різноманітні підходи до оцінювання. Водночас основним інструментом залишається дослідження фінансової стабільності, що здійснюється шляхом використання відповідних коефіцієнтів та економічних обчислень.

Оцінювання фінансового стану та фінансової стійкості є ключовим етапом, який дозволяє організації підтримувати свою життєдіяльність і забезпечувати поступ, здійснювати оцінку результативності, а також раціонально управляти наявними ресурсами. Крім того, такий аналіз допомагає власникам усвідомити, які саме аспекти варто переглянути, аби адаптувати діяльність підприємства до сучасних викликів і підвищити її ефективність.

Процедура оцінювання фінансової ситуації та стану є необхідною для будь-якої бізнес-структури. Вона сприяє визначенню як сильних, так і проблемних сторін у фінансовому становищі, дозволяє з'ясувати чинники, що спричинили зміни, а також окреслити потенційні напрями для зміцнення фінансової стабільності та покращення рівня платоспроможності компанії.

Потреба та важливість проведення фінансового аналізу підприємства зумовлена тим, що саме цей підхід дозволяє сформулювати всебічну та глибоку картину фінансової ситуації компанії. Завдяки такому аналізу можливо визначити, які напрямки діяльності функціонують результативно, а які вимагають вдосконалення. Варто підкреслити, що проведення аналізу відкриває

можливість здійснювати прогнозування грошових потоків, доходів, витрат та інших ключових фінансових індикаторів, що, у свою чергу, сприяє формуванню ефективних фінансових планів як на найближчу перспективу, так і на тривалий період. Окрім цього, аналіз дозволяє знизити ймовірність фінансових загроз. Прозора структура фінансової звітності та стабільний стан компанії формують позитивне ставлення з боку потенційних інвесторів і кредиторів, полегшуючи залучення додаткових вкладень і розширення доступу до фінансових ресурсів.

Оцінка фінансового стану підприємства надає керівникам всю необхідну інформацію для прийняття зважених рішень у різних аспектах діяльності (таких як інвестиції, фінанси, маркетинг та інші). Крім того, варто відзначити, що такий аналіз дозволяє попереджати фінансові втрати і забезпечувати стабільну роботу компанії, оскільки керівництво має можливість контролювати виконання планів, дотримання фінансової дисципліни та ефективне використання наявних ресурсів.

Кожен науковець має власну класифікацію етапів аналізу фінансового стану підприємства, що допомагає аудитору здійснити всебічну оцінку діяльності компанії. Основні етапи проведення аналізу фінансового становища підприємства зображені на рисунку 1.4.

1 етап	• Збір та систематизація фінансових даних
2 етап	• Фінансовий аналіз
3 етап	• Виявлення проблем та слабких місць
4 етап	• Розробка стратегій вдосконалення
5 етап	• Моніторинг та контроль

Рис. 1.4. Ключові етапи щодо аналізу фінансового стану підприємства

Основною метою аналізу фінансової ситуації є оперативне виявлення та коригування недоліків у фінансовій діяльності компанії, а також виявлення резервів для зміцнення її фінансової стабільності та здатності виконувати зобов'язання [19].

Основними цілями аналізу фінансового стану є:

- вивчення рентабельності та стабільності фінансового становища підприємства;
- оцінка результативності використання активів (капіталу) компанії, а також забезпечення її власними обіговими засобами;
- комплексна оцінка змін і поточного стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності підприємства;
- визначення місця підприємства на фінансовому ринку та оцінка його конкурентних переваг;
- аналіз ділової активності організації та її позицій на ринку цінних паперів;
- оцінка ефективності використання фінансових ресурсів [20].

Об'єктом фінансового аналізу є саме підприємство та його фінансова документація.

Предметом фінансового аналізу виступає всебічне дослідження та оцінка фінансово-господарської діяльності компанії, що включає в себе аналіз фінансових звітів і основних фінансових показників.

Основними завданнями фінансового аналізу є:

- неупереджена оцінка фінансового стану підприємства, результативності фінансової діяльності, а також ефективності й активності компанії;
- визначення факторів і причин поточного фінансового стану та отриманих результатів;
- розробка та обґрунтування управлінських рішень у фінансовій сфері;
- виявлення та використання резервів для покращення фінансового становища і результатів, а також підвищення ефективності всього господарського процесу [21].

При аналізі фінансового становища підприємства використовуються різні методи фінансового аналізу, структура яких зображена на рис. 1.5.

Для здійснення фінансового аналізу підприємства аналітик може вибрати внутрішній або зовнішній метод, залежно від визначених цілей та завдань.

Зовнішній фінансовий аналіз здійснюється на основі доступної фінансової документації та даних, які підприємство раніше публічно надавало. У той час як внутрішній аналіз базується на планових та нормативних матеріалах, звітності внутрішнього обліку та оперативних відомостях, отриманих з системи бухгалтерського обліку.

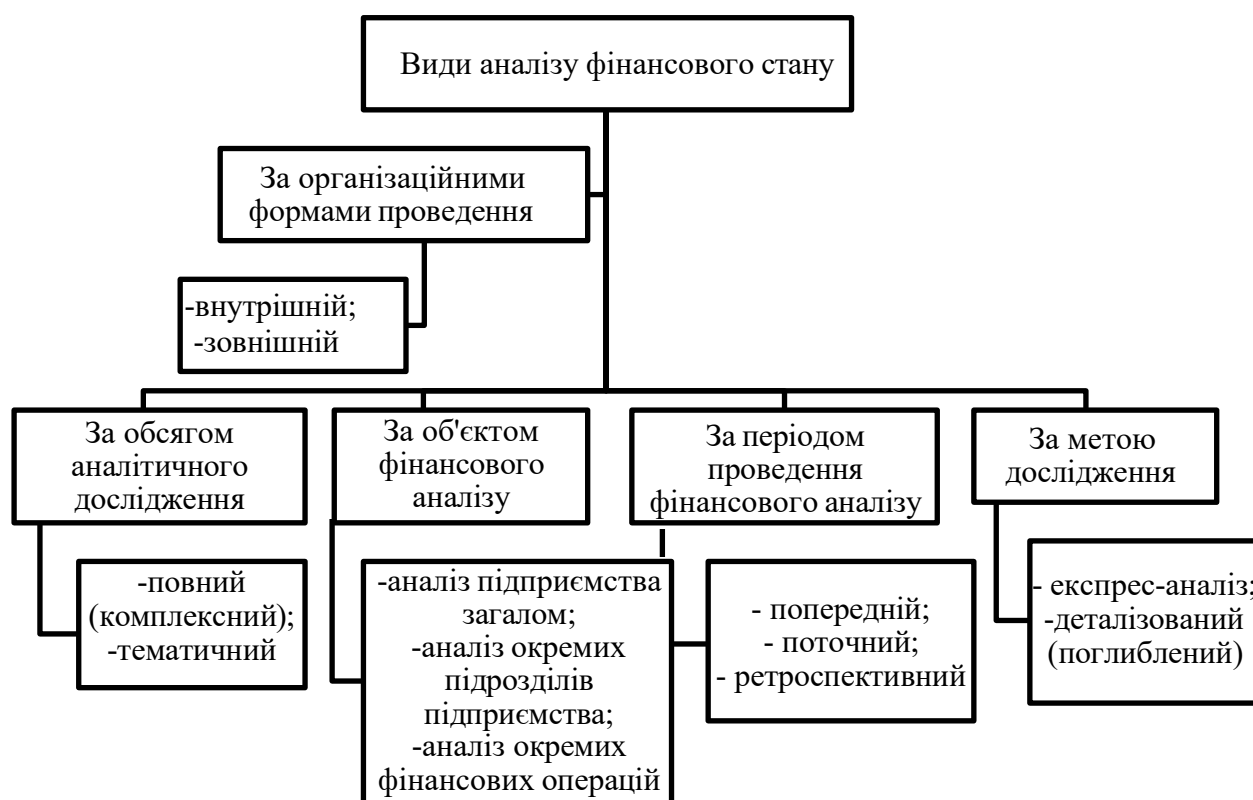

Рис. 1.5. Основні типи аналізу фінансового стану підприємства

Внутрішній фінансовий аналіз проводиться керівництвом компанії з метою оптимізації фінансових результатів, уникнення ризику неплатоспроможності та банкрутства, а також для забезпечення ефективності прийнятих управлінських рішень.

Головною метою зовнішнього аналізу є перевірка точності відображення результатів фінансової діяльності підприємства у його фінансових звітах, а також дослідження ключових аспектів фінансового становища компанії. Такий аналіз можуть проводити особи, які не залучені до діяльності підприємства.

Отже, основними відмінностями між внутрішнім та зовнішнім аналізом, як уже було зазначено, є суб'єкти, які здійснюють аналіз, а також джерела інформації, на основі яких проводиться оцінка.

Фінансова звітність, що застосовується для зовнішнього аналізу, є однією з найбільш простих форм, в якій представлена вся необхідна поточна фінансова інформація щодо діяльності підприємства, і водночас є однією з найбільш доступних для користувачів.

Фінансова звітність ґрунтується на засадах прозорості, зрозумілості та корисності. Це означає, що звітність повинна бути надана користувачам у встановлені терміни, відповідати чітким стандартам і вимогам, які визначені нормативними актами та є загальноприйнятими для всіх. Крім того, інформація, що міститься в звітності, повинна бути легкою для сприйняття і задовольняти основні потреби користувачів, щоб особа з відповідними знаннями могла швидко зрозуміти і правильно інтерпретувати подану інформацію.

Дослідження питань, безпосередньо пов'язаних із фінансовим аналізом підприємства, є надзвичайно важливим. Особливо актуальність цієї теми зростає під час економічних криз та нестабільних політичних ситуацій, що можна спостерігати за результатами аналізу, проведеного через Google Trends за такими запитами, як «фінансовий аналіз», «аналіз фінансового стану підприємства», «аналіз платоспроможності», «аналіз фінансової стійкості», «оцінка фінансового стану підприємства» (рис.1.6).

Порівнюючи результати динаміки популярності теми, можна побачити, що в Україні найбільш запитуваним був «фінансовий аналіз».

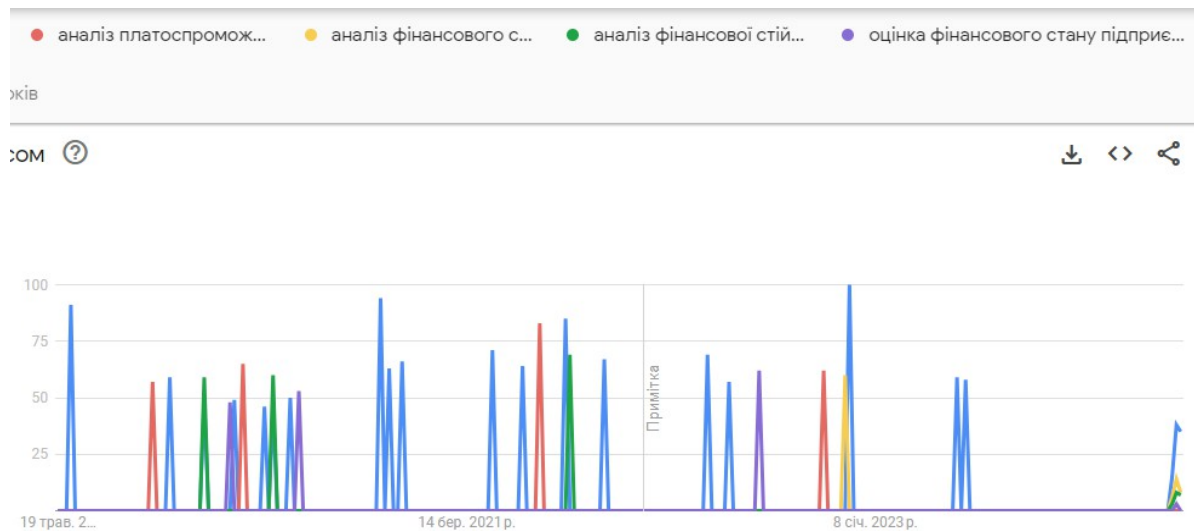

Рис. 1.6. Аналіз зміни актуальності теми серед користувачів Google в Україні за останні 5 років

Пік пошукових запитів припав на січень 2023 року, але й до цього періоду спостерігалась висока кількість запитів. Отже, можна зробити висновок, що аналіз фінансового стану є важливим для стабільної роботи підприємства в умовах ринкової конкуренції.

1.3. Основні методи та підходи до оцінки фінансового стану

Для забезпечення ефективного функціонування та стабільного прибутку, необхідно регулярно здійснювати оцінку фінансового становища компанії, використовуючи при цьому перевірені підходи, методи й інструменти, адаптовані до специфіки її господарської діяльності.

Наразі серед науковців відсутній єдиний усталений підхід, який дозволяв би здійснювати як загальний, так і спеціалізований фінансовий аналіз. Загалом виокремлюють п'ять ключових способів оцінювання фінансового стану підприємства: метод коефіцієнтів, інтегрований, балансний, аналіз рентабельності та узагальнений підхід — кожен з них характеризується як своїми сильними сторонами, так і певними обмеженнями.

Комплексний метод (узагальнений підхід) дає змогу виявити слабкі місця в роботі підприємства та проаналізувати фактори, що спричинили їх

виникнення. Такий різновид оцінювання ґрунтується на сукупності основних індикаторів, зокрема показників прибутковості й ефективності, а також найбільш узагальнених критеріїв, що відображають як стійке, так і критичне фінансове становище. Основним мінусом цього підходу є відсутність чітко встановлених нормативів для більшості розрахункових коефіцієнтів.

Інтегральний метод (інтегрований підхід) до аналізу фінансового стану підприємства дає можливість за допомогою обчислення єдиного узагальненого індикатора охарактеризувати загальний фінансовий стан суб'єкта господарювання. Такий інтегральний показник формується на основі низки агрегованих індикаторів – зокрема, коефіцієнта покриття, поточної платоспроможності, фінансової незалежності, частки ліквідних активів тощо. За потреби, склад інтегрального показника може бути розширений додатковими коефіцієнтами та напрямками оцінювання. Основними слабкими сторонами цього методу є його висока трудомісткість, а також відсутність чіткої систематизації показників, які повинні бути включені до складу інтегрального індикатора.

Рівноважний метод (балансний підхід) до оцінки фінансового стану підприємства базується на досягненні гармонії між показниками ліквідності у фінансовій та інвестиційній діяльності. Реалізація цього методу дозволяє визначити дев'ять типових варіантів фінансової ситуації, а у випадку виходу за межі стабільного стану або безпечної зони – сформулювати відповідні заходи для подолання виявлених труднощів. Основним недоліком такого підходу є неможливість проаналізувати позицію підприємства в умовах конкуренції, кредитного співробітництва та ринкових відносин.

Беззбитковий метод (метод аналізу на основі беззбитковості) ґрунтується на врахуванні впливу операційного важеля у процесі формування фінансових результатів підприємства. Головною метою цього підходу є досягнення оптимальних показників рентабельності шляхом регулювання витрат та результативності діяльності суб'єкта господарювання. Цей метод тісно пов'язаний із системою управління витратами, однак його слабким місцем є

обмежена сумісність із деякими критеріями оцінки ефективності функціонування підприємства, зокрема з рівнем конкурентоспроможності, кредитної надійності тощо. Попри свою прикладну цінність, метод потребує подальшого вдосконалення.

Коефіцієнтний метод (коефіцієнтний підхід) до оцінювання фінансового стану підприємства базується на обчисленні сукупності спеціалізованих індикаторів. За допомогою цих показників можна досліджувати як загальний стан підприємства, так і окремі напрями його функціонування. Основна мета методу полягає у формуванні системи коефіцієнтів, яка дозволяє висвітлити різноманітні аспекти фінансово-господарської діяльності, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні чинники впливу. Серед основних недоліків цього підходу варто відзначити відсутність встановлених еталонних значень для більшості показників, а також значну кількість варіативних коефіцієнтів, що ускладнює формування чітких і однозначних висновків щодо ефективності роботи підприємства.

У межах коефіцієнтного підходу до аналізу фінансового стану застосовуються фінансові індикатори (відносні показники), що обчислюються на основі звітних даних підприємства і відображають результати його функціонування та рівень фінансової стабільності. Узагальнену класифікацію таких відносних коефіцієнтів можна побачити на схемі, поданій на рис. 1.7.

Показники ліквідності характеризують здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання перед кредиторами. До складу таких індикаторів входять: коефіцієнт абсолютної платоспроможності, показник термінової (миттєвої) ліквідності, коефіцієнт загальної (поточних активів) ліквідності, а також частка грошових ресурсів у загальній структурі активів.

Коефіцієнт платоспроможності визначає, в якій мірі підприємство здатне виконати свої довгострокові фінансові зобов'язання, термін погашення яких перевищує один рік. До показників платоспроможності відносяться: коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт покриття необоротних активів власними засобами, коефіцієнт заборгованості, фінансовий важіль та інші.

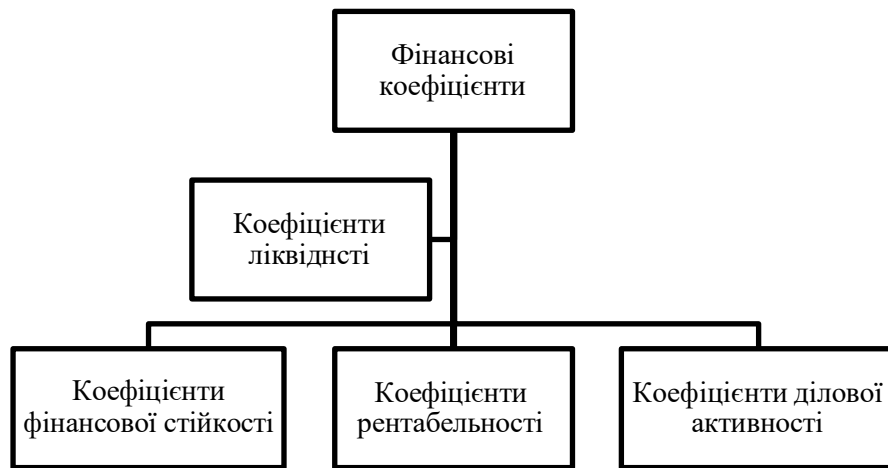

Рис. 1.7. Загальна система класифікації відносних показників за їх економічною природою

Коефіцієнт рентабельності дозволяє оцінити, в якій мірі підприємство здатне генерувати доходи та прибуток. До показників рентабельності належать: коефіцієнт рентабельності активів, коефіцієнт рентабельності капіталу, валова маржа та операційна маржа.

Коефіцієнт ділової активності дозволяє оцінити, як швидко компанія перетворює свої ресурси на грошові кошти. До показників, що складають коефіцієнт ділової активності, належать: коефіцієнт оборотності запасів, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, коефіцієнт загальної оборотності активів, коефіцієнт оборотності власного капіталу та інші.

Під час аналізу за допомогою фінансових коефіцієнтів важливо враховувати, що якщо підприємство одночасно здійснює діяльність у різних сферах, то кожен галузь необхідно аналізувати окремо. Це зумовлює необхідність врахування варіативності нормативних значень для кожної конкретної галузі. Крім того, при проведенні порівняльного аналізу нормативні значення коефіцієнтів можуть не відповідати деяким умовам чи періодам, на які вони орієнтовані.

Окрім згаданих методів аналізу фінансового стану, виокремлюють ще кілька груп: традиційні методи (методи середніх та відносних величин,

елементарні способи обробки показників у динаміці, групування тощо) та математико-статистичні методи (регресійний аналіз, кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, факторний аналіз та інші).

В сучасних умовах економіка швидко еволюціонує, що призводить до одночасного розвитку та вдосконалення методів аналізу фінансового стану.

Процес оцінки фінансового стану підприємства здійснюється не лише за допомогою зазначених методів, але й за використання певних фінансових прийомів. Всього можна виокремити шість основних прийомів аналізу: аналіз тенденцій, порівняльний, факторний, горизонтальний, вертикальний та оцінка відносних показників.

Порівняльний аналіз полягає в оцінці зведених внутрішніх показників звітності за конкретними критеріями як для основного підприємства, так і для його філій. Окрім того, до цього аналізу відноситься зіставлення результатів діяльності підприємства з показниками його конкурентів або середніми показниками по галузі.

Факторний аналіз є процесом визначення впливу окремих факторів на показники за допомогою стохастичних або детермінованих методів дослідження. Однак слід зауважити, що факторний аналіз може бути як розділенням показника на окремі складові (аналіз), так і синтезом, коли окремі елементи комбінуються для отримання результативного підсумку.

Аналіз відносних показників є формою коефіцієнтного аналізу, що полягає в розрахунку співвідношень між різними позиціями звітних форм, а також між окремими елементами звіту з подальшим визначенням їх взаємозв'язку.

Трендовий аналіз здійснюється шляхом порівняння кожного показника звітності з даними попереднього періоду. Це порівняння дозволяє оцінити динаміку змін аналізованих показників, з урахуванням специфічних особливостей кожного з періодів.

Горизонтальний аналіз полягає в порівнянні кожного показника фінансової звітності з даними попереднього періоду. Вертикальний аналіз, в

свою чергу, передбачає вивчення структури показників та оцінку впливу різних факторів на кінцевий результат.

Аналіз фінансового стану також можна проводити за допомогою різних моделей. В залежності від мети застосування виділяють три основні типи моделей: описові моделі, прогностичні моделі та нормативні моделі.

Дескриптивні моделі є одним із найбільш доступних та поширених типів інструментів для оцінки фінансового стану. Вони забезпечують користувачів даними, що дозволяють самостійно здійснити аналіз фінансової ситуації компанії і на основі отриманих результатів оцінити її платоспроможність, стабільність та інші важливі показники. Ці моделі спираються на використання фінансової звітності (таких документів, як баланс, звіт про рух грошових коштів та інші) і різноманітних фінансових даних (наприклад, відомості про дебіторську та кредиторську заборгованість, інвестиції та інші показники).

Предикативні моделі застосовуються для прогнозування майбутніх фінансових результатів. Вони беруть до уваги не тільки фінансові показники, але й зовнішні обставини, такі як конкурентне оточення, економічна ситуація та інші фактори. До таких моделей належать прогнози попиту, передбачення прибутку, оцінка можливих ризиків та інші.

Основним завданням нормативних моделей є надання чіткої оцінки, чи необхідно поліпшити фінансовий стан, чи він є прийнятним. Ключовими методами, що застосовуються в рамках таких моделей, є: розробка та встановлення максимально допустимих значень для фінансових показників, порівняння фактичних даних з нормативними показниками та аналіз причин розбіжностей між фактичними та нормативними значеннями.

Отже, для оцінки фінансового стану підприємства можна застосовувати та комбінувати різноманітні методи та підходи аналізу. Вибір моделей та методів залежить від конкретних цілей та завдань аналізу. Тому спершу необхідно чітко визначити мету проведення аналізу, сформулювати завдання, які мають бути вирішені, а вже після цього обирати відповідні моделі для аналізу.

РОЗДІЛ 2.

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «СТОЛЕС-ТРАНС»

2.1. Особливості фінансово-господарської діяльності підприємства

Приватне підприємство «Столес-транс» є значущим учасником ринку транспортних послуг України, спеціалізуючись на вантажних автомобільних перевезеннях та супутніх логістичних рішеннях. Засноване 12 вересня 2007 року, підприємство зареєстроване за юридичною адресою: 65003, Одеська область, місто Одеса, вулиця Чорноморського Козацтва, будинок 103.

Основним видом діяльності ПП «Столес-транс» є вантажний автомобільний транспорт (КВЕД 49.41). Окрім цього, компанія може здійснювати також і інші види діяльності:

- технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів (КВЕД 45.20)
- оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин (КВЕД 46.21)
- складське господарство (КВЕД 52.10)
- допоміжне обслуговування наземного транспорту (КВЕД 52.21)
- транспортне оброблення вантажів (КВЕД 52.24)
- інша допоміжна діяльність у сфері транспорту (КВЕД 52.29)
- надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна (КВЕД 68.20)

Керівником підприємства є Васюк Сергій Анатолійович. Засновниками та кінцевими бенефіціарними власниками компанії є Олесеюк Владислав Олександрович та Степаненко Анатолій Олегович. Розмір статутного капіталу підприємства становить 41 935 300,00 грн.

ПП «Столес-транс» має чітко визначену організаційну структуру, яка включає керівника підприємства, підписантів та бухгалтерію. Керівник

здійснює загальне управління та приймає стратегічні рішення. Підписанти мають право вчиняти дії від імені юридичної особи, включаючи підписання договорів без обмежень. Бухгалтерія відповідає за фінансовий облік та звітність підприємства.

Щодо особливостей господарської та фінансової діяльності даного підприємства, то можна відмітити, що ПП «Столес-транс» демонструє стабільне зростання фінансових показників. Зокрема, дохід компанії у 2023 році становив 25 955 000 грн, що більш ніж удвічі перевищує показник 2022 року (12 071 000 грн). Чистий прибуток у 2023 році склав 1 085 500 грн, що свідчить про ефективність діяльності підприємства. Активи компанії зросли з 8 618 400 грн у 2022 році до 23 257 300 грн у 2023 році, а зобов'язання – з 2 159 200 грн до 6 727 500 грн відповідно. Кількість співробітників також збільшилася з 14 у 2022 році до 39 у 2023 році, що вказує на розширення діяльності підприємства. ПП «Столес-транс» зареєстроване як платник податку на додану вартість з 21 вересня 2007 року, що підтверджує його відповідність податковим вимогам та прозорість фінансової діяльності.

Загалом, ПП «Столес-транс» є динамічним підприємством, яке успішно розвивається у сфері вантажних перевезень та логістики, демонструючи стабільне зростання фінансових показників та розширення діяльності.

Як вже було відмічено вище, ПП «Столес-транс» спеціалізується на вантажних автомобільних перевезеннях та логістичних послугах в Одесі. У цьому регіоні працює багато компаній, що надають аналогічні послуги. Розглянемо основних конкурентів підприємства:

1. SeaGate Ltd – компанія, що спеціалізується на контейнерних перевезеннях. Адреса: провулок Топольського, 4А, БЦ Mainstream.
2. Фірма Промтекс – надає транспортні послуги. Адреса: вул. Бугаївська, 21.
3. Термінал Південь – компанія з перевезення контейнерів. Адреса: вул. Бугаївська, 21.

4. ЕС Транс Лоджистікс 928 – спеціалізується на контейнерних перевезеннях. Адреса: вул. Успенська, 39/1, офіс 26.

5. Заммлер Україна – логістична компанія, що надає транспортні послуги. Адреса: вул. Успенська, 39, офіс 44.

6. Stoles Logistic – транспортно-експедиторська компанія, заснована в 2005 році, що спеціалізується на міжнародних контейнерних перевезеннях. Адреса: вул. Чорноморського Козацтва, 115.

7. Zomax Solutions Limited – займається контейнерними перевезеннями. Адреса: вул. Велика Арнаутська, 26.

8. Фаворит Плюс – компанія, що надає послуги контейнерних перевезень. Адреса: вул. Транспортна, 7.

9. Максан-Транс – підприємство, що спеціалізується на перевезенні контейнерів. Адреса: вул. Дальницька, 23/4.

10. Юнімар Логістик – транспортно-логістична компанія, що займається контейнерними перевезеннями. Адреса: вул. Бугаївська, 35.

11. Макс Лоджистікс – підприємство, що спеціалізується на контейнерних перевезеннях. Адреса: вул. Середня, 83.

12. АГРЕЙН ТРАНС, ТОВ – транспортна компанія, що працює на ринку з 2012 року. Автопарк налічує 65 тягачів Scania із зерновозами. Компанія спеціалізується на перевезенні зернових та олійних культур.

13. ОЛІС, ТОВ – компанія, що надає послуги з розробки, виробництва та впровадження технологій і обладнання для очищення, переробки, транспортування та контролю якості зерна.

Ці компанії є основними конкурентами ПП «Столес-транс» в Одесі, надаючи широкий спектр послуг у сфері вантажних та контейнерних перевезень, а також логістики.

Загалом, ринок вантажних та контейнерних перевезень в Україні зазнав значних змін у період з 2021 по 2024 роки, що було зумовлено як внутрішніми факторами, так і зовнішніми викликами. Наведемо аналіз основних тенденцій та статистичних даних за останні роки.

Динаміка загальних обсягів вантажних перевезень:

- 2021 рік – обсяг перевезень всіма видами транспорту становив 621,3 млн тонн.
- 2022 рік – через військові дії обсяг перевезень скоротився на 49,8%, до 318,2 млн тонн. Зокрема:
 - Залізничні перевезення зменшилися на 52,1%, до 150 млн тонн.
 - Автомобільні перевезення впали на 22%, до 175 млн тонн.
 - Перевезення повітряним транспортом знизилися на 85%, до 15 млн тонн.
 - Перевалка вантажів у портах скоротилася на 61%, до 59 млн тонн.
- 2023 рік – спостерігалось поступове відновлення:
 - «Укрзалізниця» перевезла 148,4 млн тонн вантажів, що на 24 млн тонн більше, ніж у 2022 році.
 - Дунайські порти обробили 29 млн тонн вантажів, перевищивши довоєнні показники.
- Перше півріччя 2024 року: транспортні підприємства перевезли 178,8 млн тонн вантажів, що на 18,6% більше порівняно з аналогічним періодом 2023 року.

Контейнерні перевезення залізницею:

- 2023 рік – «Укрзалізниця» перевезла 201 260 TEU контейнеризованих вантажів, що на 34% більше, ніж у 2022 році. Основні номенклатури:
 - Зерно – 49%
 - Чорні метали – 17%
 - Макуха – 14%
 - Олія – 10%
- Січень–травень 2024 року – обсяг перевезень вантажів у контейнерах зріс на 60% порівняно з аналогічним періодом 2023 року і становив 116 129 TEU, перевищивши довоєнні показники.

Таблиця 2.1

Динаміка загальних обсягів вантажних перевезень в Україні
(2021–перше півріччя 2024 років)

Рік	Обсяг перевезень (млн тонн)
2021	621,3
2022	318,2
2023	~350,0*
2024 (I півріччя)	178,8

*дані за 2023 рік є приблизними, базуючись на часткових звітах.

Таблиця 2.2

Обсяги контейнерних перевезень залізницею
(2021–перше півріччя 2024 років)

Рік	Обсяг перевезень (TEU)
2021	279 800
2022	150 000
2023	201 260
2024 (5 міс.)	116 129

Таблиця 2.3

Структура контейнерних перевезень за номенклатурою вантажів у 2023 році

Номенклатура вантажу	Частка (%)
Зерно	49
Чорні метали	17
Макуха	14
Олія	10
Інші	10

У вищенаведених таблицях можна побачити, що ринок вантажних та контейнерних перевезень в Україні демонструє ознаки відновлення після значного спаду у 2022 році, спричиненого військовими діями. Зростання обсягів перевезень у 2023 та першій половині 2024 років свідчить про

адаптацію транспортної галузі до нових умов та пошук альтернативних логістичних маршрутів.

Далі розглянемо особливості діяльності підприємства в сфері вантажних та контейнерних перевезень. Дана сфера є важливою складовою транспортної інфраструктури, яка забезпечує переміщення товарів між виробниками, постачальниками, споживачами, а також між різними країнами та регіонами. Вантажні перевезення включають широкий спектр послуг: транспортування вантажів різними видами транспорту (автомобільним, залізничним, морським, повітряним), логістичне управління вантажами, зберігання та інші супутні послуги. Контейнерні перевезення є однією з найбільш популярних і ефективних форм доставки товарів, коли вантажі поміщаються в спеціалізовані контейнери, що дозволяє забезпечити безпечний та економічний транспорт товарів.

Контейнерні та вантажні перевезення передбачають:

1. Планування логістичних маршрутів – вибір найбільш ефективних шляхів транспортування вантажів залежно від типу товару, місця призначення та транспортних можливостей.

2. Упаковка та сортування вантажів – забезпечення належного пакування для безпечного транспортування товарів, включаючи використання контейнерів.

3. Перевезення вантажів – здійснення транспортних перевезень різними видами транспорту, такими як вантажівки, залізничні ешелони, морські судна та літаки.

4. Митне оформлення – здійснення митних процедур при переміщенні товарів через кордони, що може включати оформлення документів, сплату мит та інші бюрократичні процедури.

5. Страхування вантажів – забезпечення страхування вантажів на період перевезення для запобігання втратам при пошкодженні або втраті товару.

6. Контроль та моніторинг – використання сучасних технологій для відслідковування переміщення вантажів на всіх етапах перевезення.

Таблиця 2.4

Горизонтальний аналіз балансу ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. [22]

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	Зміна 2024/2023	Відхилення, %
АКТИВИ							
Необоротні активи	3 546,0	2 776,9	3 918,4	16 035,3	24 674,0	+8 638,7	+53,9%
Оборотні активи	2 387,0	4 169,7	4 700,0	7 222,1	7 569,8	+347,7	+4,8%
Баланс	5 934,0	6 946,6	8 618,4	23 257,4	32 243,8	+8 986,4	+38,6%
ПАСИВИ							
Власний капітал	1 748,0	4 717,8	6 459,2	16 529,8	25 164,6	+8 634,8	+52,3%
Поточні зобов'язання	4 185,0	2 228,8	2 159,2	6 727,6	7 079,2	+351,6	+5,2%
Довгострокові зобов'язання*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—	—
Баланс	5 934,0	6 946,6	8 618,4	23 257,4	32 243,8	+8 986,4	+38,6%

*У підприємства відсутні довгострокові зобов'язання протягом аналізованого періоду.

Як можна побачити з табл. 2.4:

- найбільше зростання показує необоротні активи – +53,9% у 2024 році, що свідчить про активне інвестування, ймовірно, у основні засоби;
- оборотні активи демонструють стабільне, хоча і помірне зростання;
- власний капітал значно збільшився, що може свідчити про додаткові інвестиції власників або прибутковість минулих періодів;
- зобов'язання зросли незначно, що свідчить про помірне залучення позикових коштів у 2024 році;

Таблиця 2.5

Динаміка часток оборотних та необоротних активів

ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. [22]

Рік	Частка необоротних активів	Частка оборотних активів
2020	59,75%	40,25%
2021	39,96%	60,04%
2022	45,47%	54,53%
2023	68,95%	31,05%
2024	76,56%	23,49%

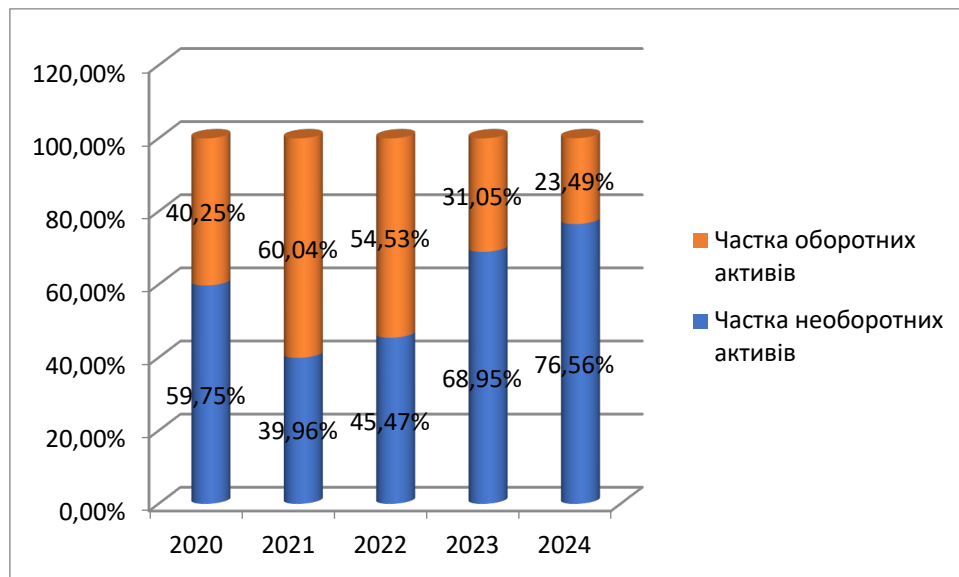

Рис. 2.1. Динаміка часток оборотних та необоротних активів

ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. [22]

Частка необоротних активів зростає до 76,6% у 2024 році, що свідчить про капіталоемкість бізнесу.

У табл. 2.6 приведена динаміка базових показників ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. [22].

Таблиця 2.6.

Динаміка ключових показників ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр.

Показник	Рік				
	2020	2021	2022	2023	2024
Кількість персоналу	-	33	14	39	51
Дохід (тис грн)	12 973	13 481	12 071	25 955	36 644
Чистий прибуток (тис грн)	-1 293	371	68	1 086	-3 698
Активи (тис грн)	5 934	6 947	8 618	23 257	32 244
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн	5	317	129	16	259
Довгострокові зобов'язання (тис грн)	-	-	-	-	-
Поточні зобов'язання (тис грн)	4 185	2 229	2 159	6 728	7 079
Власний капітал (тис грн)	1 748	4 718	6 459	16 530	25 165

Більш наглядно динаміка коефіцієнту покриття необоротних активів власним капіталом ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. зображено на рис. 2.2, а динаміка ключових фінансових індикаторів ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. представлено у табл. 2.7 [22].

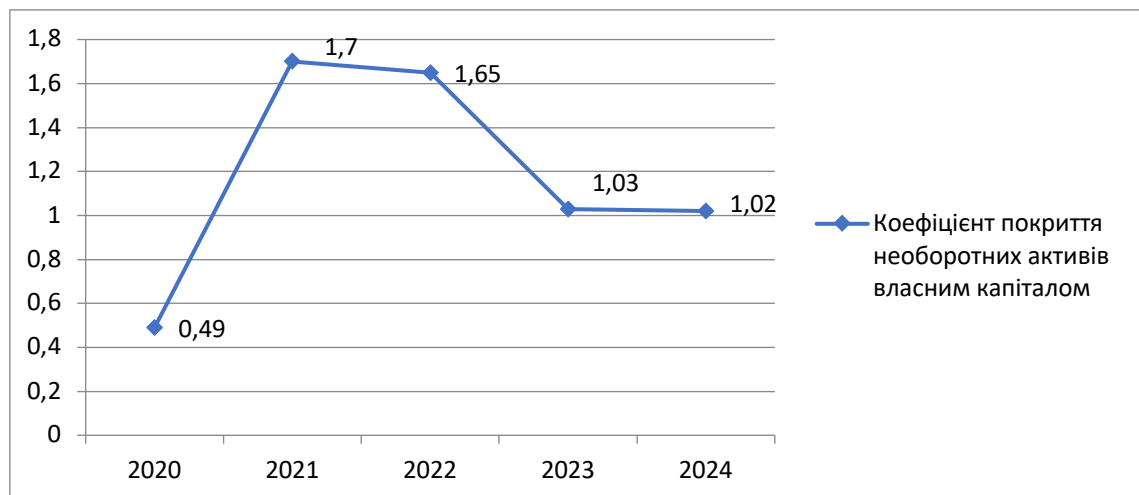

Рис.2.2. Динаміка коефіцієнту покриття необоротних активів власним капіталом ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр.

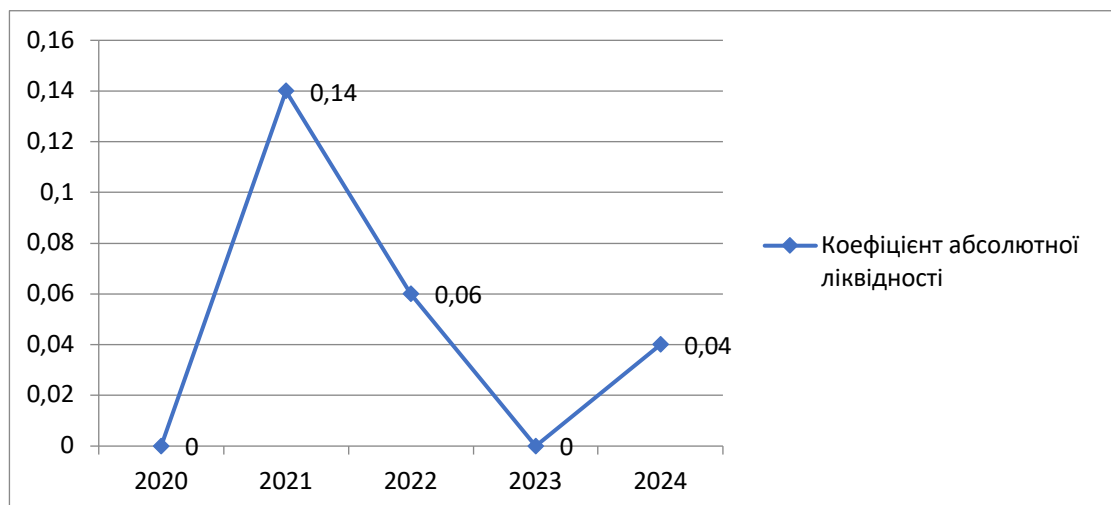
Таблиця 2.7

**Динаміка ключових фінансових індикаторів ПП «Столес-транс»
за 2020-2024 рр.**

Показник	Рік				
	2020	2021	2022	2023	2024
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,57	1,87	2,18	1,07	1,07
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,14	0,06	0,00	0,04
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,33	1,00	1,49	0,93	0,97
Коефіцієнт автономії	0,29	0,68	0,75	0,71	0,78
Рентабельність активів (ROA)	-0,22	0,05	0,01	0,05	-0,11
Рентабельність власного капіталу (ROE)	-0,76	0,11	0,01	0,09	-0,18
Чиста маржа	-0,10	0,03	0,01	0,04	-0,11
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,49	1,70	1,65	1,03	1,02
Коефіцієнт заборгованості	0,71	0,32	0,25	0,29	0,22

Для більшої наочності побудуємо графіки до певних розрахованих коефіцієнтів

Високий рівень ліквідності дозволяє підприємству покривати свої зобов'язання.

**Рис.2.3. Динаміка коефіцієнту абсолютної ліквідності ПП «Столес-транс»
за 2020-2024 рр.**

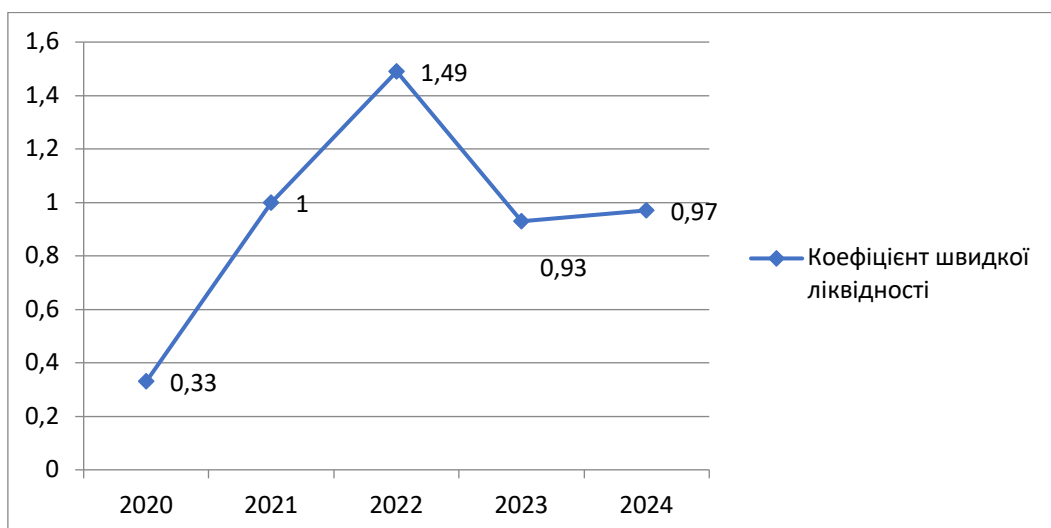

Рис.2.4. Динаміка коефіцієнту швидкої ліквідності ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. [22].

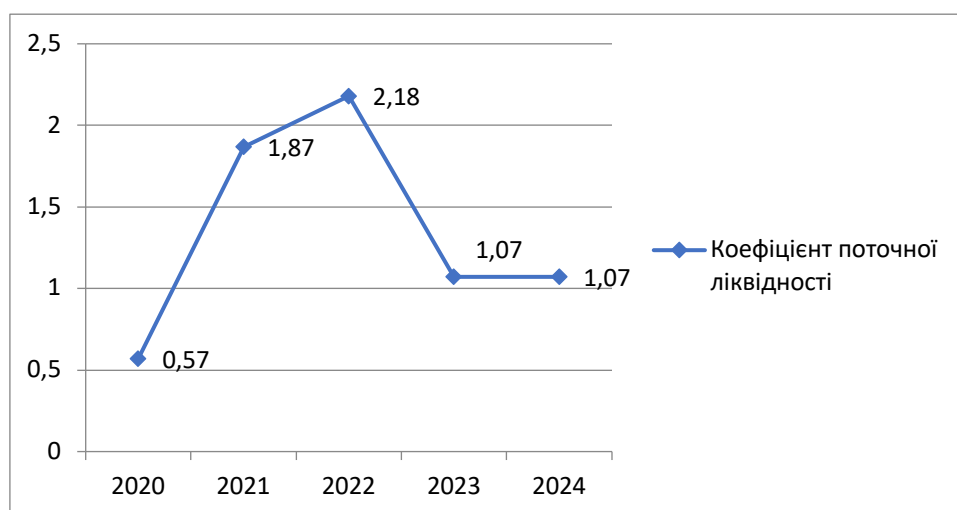

Рис.2.5. Динаміка коефіцієнту поточної ліквідності ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. [22].

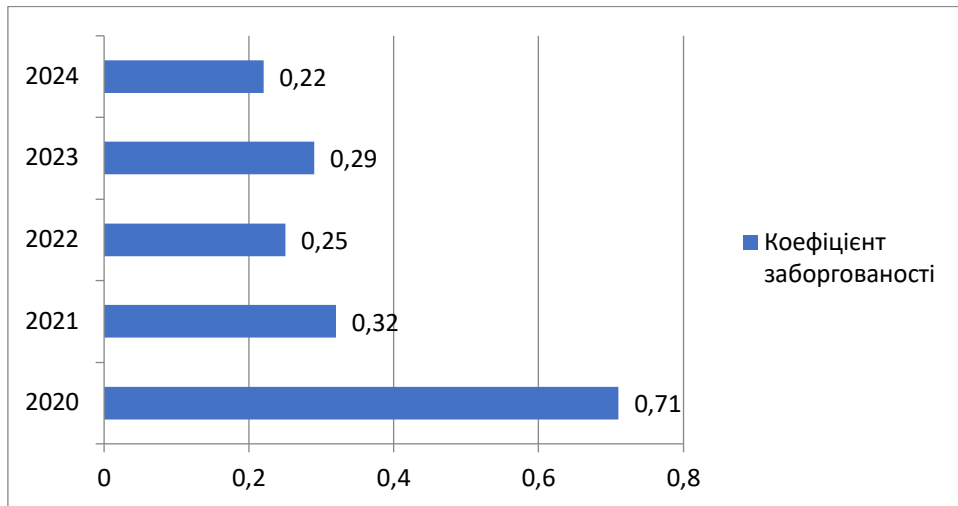

Рис.2.6. Динаміка коефіцієнту заборгованості ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. [22].

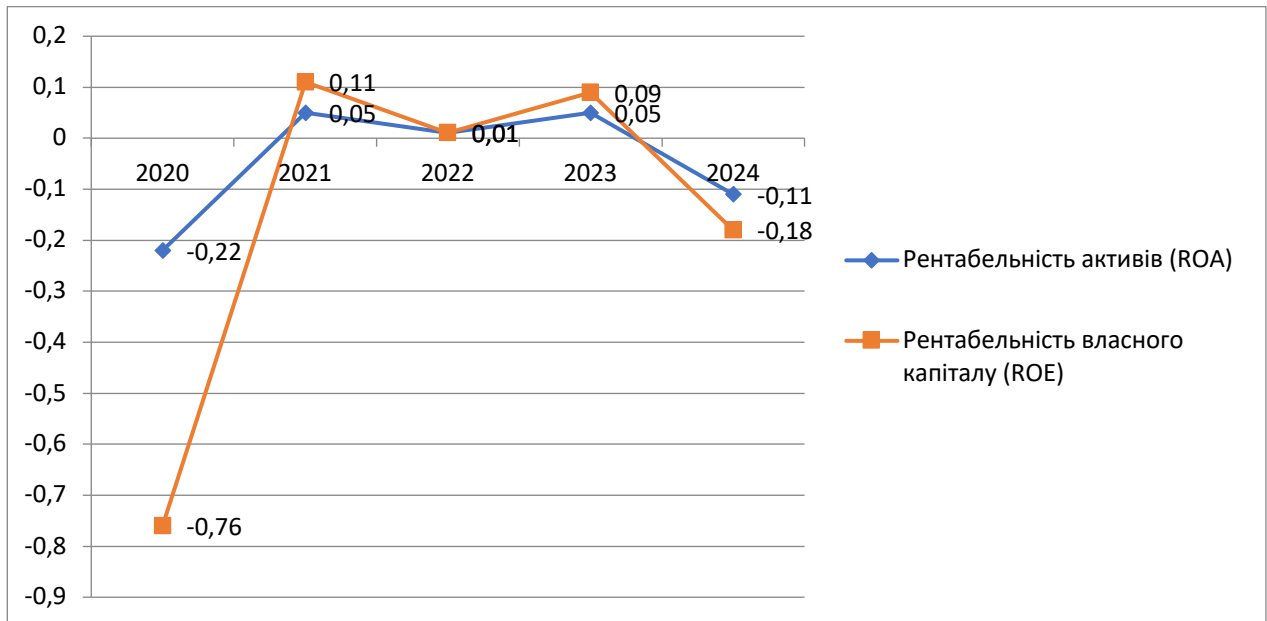

Рис.2.7. Динаміка коефіцієнтів рентабельності активів та власного капіталу ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр. [22].

У 2024 році підприємство стало збитковим, що суттєво знизило рентабельність.

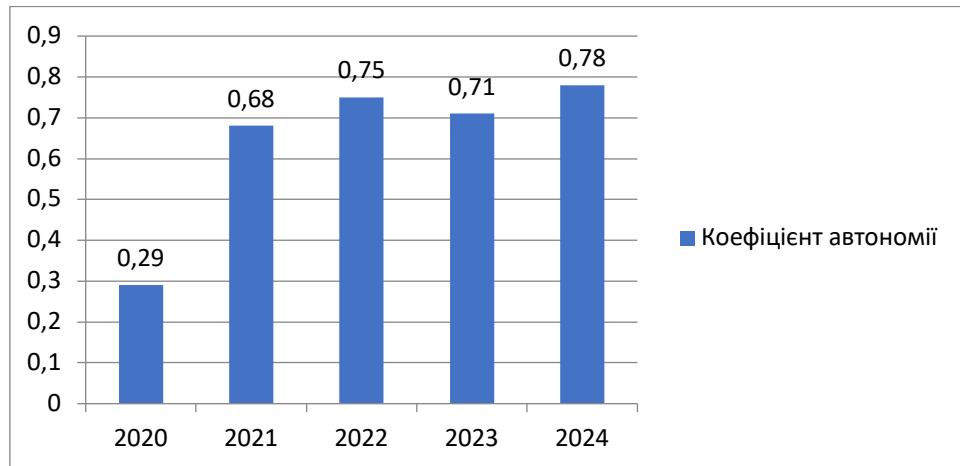

Рис. 2.8. Коефіцієнт автономії ПП «Столес-транс» за 2020-2024 рр.

Висока автономія означає, що підприємство фінансується переважно власними коштами.

Особливості даного виду діяльності:

1. Технічні вимоги – для здійснення вантажних і контейнерних перевезень необхідна наявність спеціалізованих транспортних засобів (контейнеровози, вантажівки, залізничні платформи, морські контейнери тощо).
2. Міжнародні стандарти – міжнародні перевезення підпорядковуються суворим стандартам і нормативам, таким як Конвенція про контейнерні перевезення (СМР) та інші документи.
3. Логістичні послуги – вантажні та контейнерні перевезення часто супроводжуються додатковими логістичними послугами, такими як складування, транспортування до місця доставки, а також оптимізація ланцюга поставок.
4. Економічні та екологічні фактори – вибір способу перевезення (автомобільний, залізничний, морський) залежить від вартості, часу транспортування, а також від екологічної доцільності (наприклад, морські перевезення є менш забруднюючими порівняно з автомобільними).

5. Регулювання і документація – необхідність дотримання всіх митних, податкових та інших регулюючих стандартів, а також правильне оформлення документації.

Переваги та недоліки вантажних та контейнерних перевезень представлені у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Переваги та недоліки вантажних та контейнерних перевезень

Переваги	Недоліки
Економічність – контейнерні перевезення дозволяють перевозити великі обсяги товару за порівняно низькими витратами.	Залежність від погодних умов – затримки можуть виникати через негоду, особливо на морських маршрутах.
Безпека вантажів – контейнери захищають вантаж від зовнішніх пошкоджень, крадіжок та негативного впливу навколишнього середовища.	Обмеження в обсязі вантажу – певні типи товарів не можуть бути перевезені у контейнерах через обмеження за розмірами чи характеристиками вантажу.
Універсальність – можливість комбінувати різні види транспорту (автомобільний, залізничний, морський) в одному ланцюзі поставок.	Висока початкова вартість обладнання – для забезпечення перевезень потрібен спеціалізований транспорт та інфраструктура.
Широка географія перевезень – можливість здійснювати як національні, так і міжнародні перевезення, зокрема морські та авіаційні.	Тривалість перевезень – для деяких видів вантажів транспортування може зайняти значний час (особливо морським транспортом).
Відслідковування вантажів – наявність систем моніторингу дозволяє стежити за вантажем на всіх етапах перевезення.	Митні та адміністративні бар'єри – наявність перешкод у вигляді митних перевірок та необхідність виконання адміністративних процедур.

Тобто, сфера вантажних та контейнерних перевезень є критично важливою для функціонування економіки як окремих підприємств, так і країни в цілому. Цей вид діяльності дозволяє забезпечити ефективний обіг товарів між різними географічними точками, зменшуючи витрати на транспортування та підвищуючи економічну ефективність. Однак, цей сектор має й свої особливості та виклики, що потребують ретельного управління, технологічних інновацій і постійного удосконалення логістичних ланцюгів.

Підприємство ПП «Столес-транс», займаючись вантажними та контейнерними перевезеннями, має кілька суттєвих переваг, що дозволяють йому успішно функціонувати та розвиватися в даній сфері діяльності:

- широка географія перевезень, тобто ПП «Столес-транс» має можливість здійснювати як внутрішні, так і міжнародні перевезення. Це дає підприємству змогу працювати з різними клієнтами, розширювати клієнтську базу та забезпечувати доставку товарів до різних країн, що позитивно впливає на рентабельність і масштаби бізнесу;

- універсальність транспортних рішень, тобто підприємство використовує різноманітні способи транспортування вантажів, включаючи автомобільний, залізничний та контейнерний транспорт. Це дозволяє адаптуватися до різних умов та вимог клієнтів, знижуючи витрати на перевезення та скорочуючи час доставки товарів;

- забезпечення безпеки вантажів означає, що завдяки використанню контейнерних перевезень, ПП «Столес-транс» може гарантувати високу безпеку товарів під час транспортування. Контейнери забезпечують захист від зовнішніх пошкоджень, крадіжок, а також мінімізують ризики пошкодження вантажів внаслідок зміни погодних умов;

- оптимізація логістичних процесів, тобто підприємство має можливість оптимізувати логістичні маршрути, що дозволяє знижувати витрати на транспортування та зменшувати час на доставку. Врахування економічних та екологічних факторів дозволяє обирати найбільш вигідні варіанти перевезень, що позитивно впливає на конкурентоспроможність;

- застосування сучасних технологій моніторингу означає, що ПП «Столес-транс» активно використовує системи для відслідковування вантажів на всіх етапах перевезення. Це дозволяє клієнтам мати повний контроль над переміщенням товарів, що підвищує рівень довіри до компанії та забезпечує високий рівень обслуговування;

- гнучкість у співпраці з клієнтами, тобто підприємство здатне адаптувати свої послуги під специфічні вимоги замовника, включаючи різноманітні типи

вантажів і транспортування різними видами транспорту. Це дозволяє ПП "Столес-транс" задовольняти потреби різних категорій клієнтів – від малих підприємств до великих корпорацій;

- можливість зниження витрат на перевезення – використання контейнерних перевезень є ефективним інструментом для зниження витрат на транспортування, оскільки дозволяє перевезти більший обсяг товару за менші витрати на транспортування та зберігання.

Завдяки цим перевагам ПП «Столес-транс» може успішно конкурувати на ринку вантажних та контейнерних перевезень, задовольняючи потреби клієнтів у високоякісних та економічно вигідних послугах.

Проаналізувавши специфіку фінансово-господарської діяльності ПП «Столес-Транс», можна зробити висновок, що компанія є сучасним та конкурентоспроможним учасником ринку вантажних і контейнерних перевезень, належить до категорії надійних підприємств і має власні ринкові переваги.

2.2. Оцінка фінансового стану підприємства ПП «СТОЛЕС-ТРАНС»

Фінансовий стан підприємства є одним із ключових факторів, що визначають його конкурентоспроможність, стійкість і здатність до розвитку. Оцінка фінансового стану дає можливість визначити ефективність управління фінансовими ресурсами, ступінь фінансової незалежності та загальні перспективи функціонування підприємства. В умовах сучасної економіки аналіз фінансового стану є необхідним елементом фінансової діяльності, оскільки він сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Оцінка фінансового стану є важливим елементом фінансової діяльності підприємства, що дозволяє:

- визначити фінансові проблеми та ризики підприємства;
- вчасно виявити необхідність коригування фінансової стратегії;

- приймати обґрунтовані рішення щодо залучення додаткового фінансування;
- планувати і прогнозувати майбутній розвиток підприємства;
- підвищити рівень довіри з боку інвесторів та кредиторів.

До основних показників, що використовуються для оцінки фінансового стану підприємства, належать:

1. Показники майнового стану - це сукупність кількісних і якісних характеристик, що відображають структуру, динаміку та ефективність використання активів і зобов'язань підприємства.

2. Показники ділової активності – дозволяють оцінити ефективність використання ресурсів підприємства. До них відносяться коефіцієнти оборотності активів, дебіторської заборгованості та запасів.

3. Показники рентабельності – оцінюють ефективність використання активів і капіталу підприємства. Важливими показниками є рентабельність активів, власного капіталу та операційної діяльності.

4. Показники ліквідності – визначають здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання. Сюди належать коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності.

5. Показники фінансової стійкості – характеризують здатність підприємства підтримувати стабільний фінансовий стан. До них відносяться коефіцієнти автономії, фінансового левериджу, маневреності власного капіталу.

Проведемо оцінку фінансового стану ПП «Столес-транс» за 2022-2024 роки, відповідно до ключових показників оцінки фінансового стану наведених вище.

Показники майнового стану підприємства (табл. 2.9) є фундаментальними для оцінки загальної структури активів та їх якісного складу. Вони відображають, наскільки раціонально підприємство формує і використовує свої ресурси, чи забезпечений баланс між довгостроковими та короткостроковими активами, яка частка необоротних активів у загальній вартості майна тощо.

Аналіз структури активів дозволяє визначити ефективність інвестиційної політики, наявність фінансового ресурсу для подальшого розвитку, а також ступінь залежності від оборотного капіталу. Окрім цього, вивчення зносу основних засобів дає можливість передбачити потреби у технічному оновленні та впровадженні інновацій. Такий підхід сприяє ухваленню обґрунтованих рішень щодо реструктуризації активів і підвищенню загальної капіталізації підприємства.

Таблиця 2.9

Показники майнового стану ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр.

Показник	2022	2023	2024	Відхилення 2024 р. до 2022 р.	
				+/-	%
Валюта балансу (майно підприємства), тис. грн.	8618	23257	32244	23626	274,15
Середня величина основних засобів, тис. грн.	2890,85	9520,05	19796,55	16905,7	584,8
Фондоозброєність, тис.грн. / чол.	206,49	244,10	388,17	181,68	87,985
Фондовіддача основних фондів	4,12	2,57	1,75	-2,37	-57,52
Частка основних засобів в активах	1,15	1,06	1,18	0,03	2,6087
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,65	0,37	0,37	-0,28	-43,08
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,21	0,59	0,35	0,14	66,667
Коефіцієнт мобільності активів	1,2	0,45	0,31	-0,89	-74,17

Для більшої наочності зобразимо деякі показники у вигляді графіків (рис. 2.9 – 2.10).

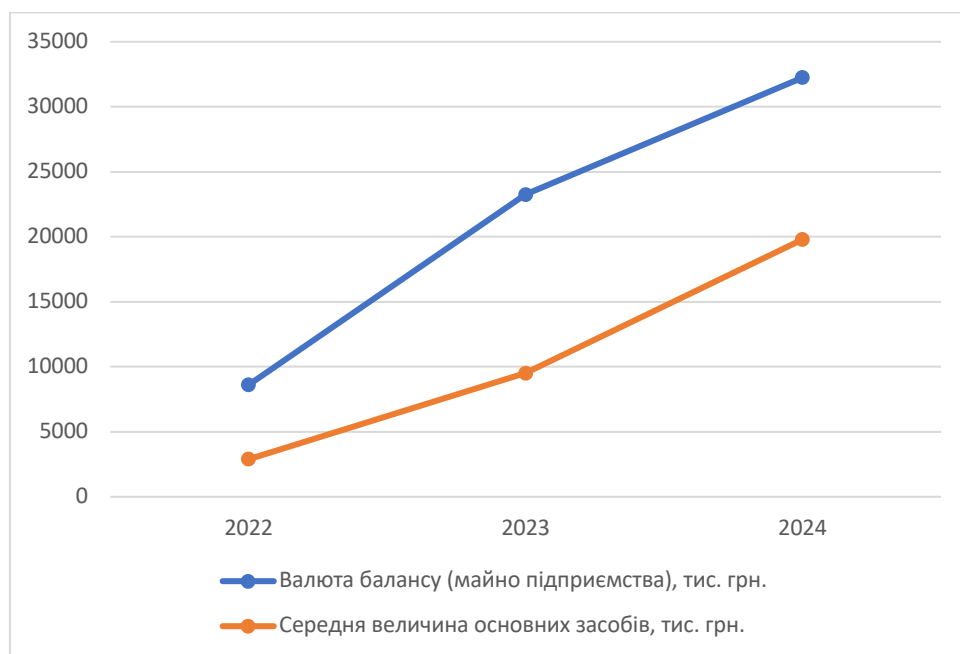

Рис. 2.9. Динаміка валюти балансу та середньої величини основних засобів ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр. [22]

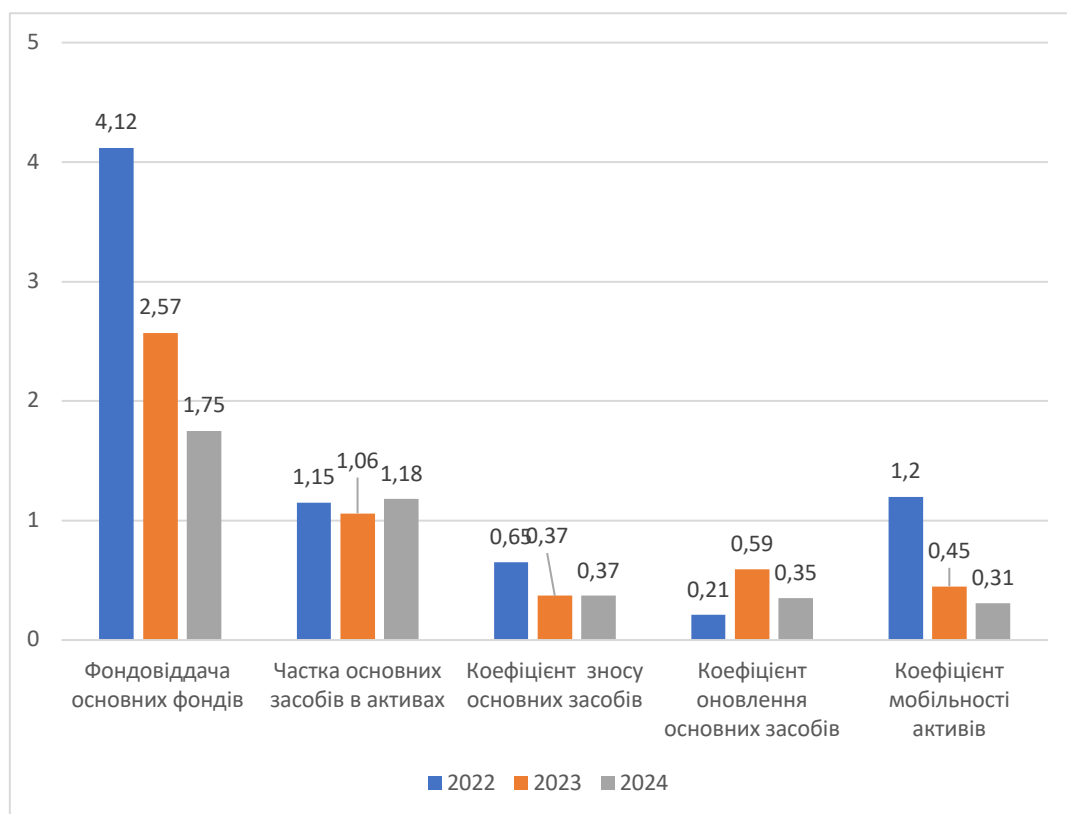

Рис. 2.10. Динаміка показників майнового стану ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр. [22]

Показники ділової активності є індикаторами того, наскільки швидко підприємство перетворює вкладені ресурси в готову продукцію, а потім – у виручку від реалізації. Основні показники цієї групи включають коефіцієнти оборотності активів, дебіторської заборгованості, товарно-матеріальних запасів, кредиторської заборгованості та інші. Висока ділова активність свідчить про мобільність фінансово-господарських процесів, про здатність підприємства ефективно управляти своїм капіталом і забезпечувати ритмічність виробництва та збуту. З іншого боку, низькі значення показників оборотності можуть свідчити про неефективне використання ресурсів, перевантаження складів або недостатню активність на ринку. Регулярний моніторинг цих показників дає змогу оперативно реагувати на зміни у виробничо-комерційній діяльності, виявляти «вузькі місця» та підвищувати ефективність логістики.

Таблиця 2.10

Показники ділової активності ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр. [22]

Показник	2022	2023	2024	Відхилення 2024 р. до 2022 р.	
				+/-	%
Оборотність активів (обороті), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	1,53	1,54	1,25	-0,28	-18,3
Коефіцієнт оборотності оборотних активів (обороті)	2,69	4,11	4,68	1,99	73,978
Період одного обороту оборотних активів (днів)	133,83	87,59	76,92	-56,91	-42,52
Коефіцієнт оборотності запасів (обороті)	5,68	12,13	29,39	23,71	417,43
Період одного обороту запасів (днів)	63,38	29,68	12,25	-51,13	-80,67
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороті)	6,74	12,20	5,41	-1,33	-19,73
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	53,41	29,51	66,54	13,13	24,583
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	5,43	5,51	5,01	-0,42	-7,735
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	66,30	65,34	71,86	5,56	8,3861
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	2,13	2,13	1,66	-0,47	-22,07

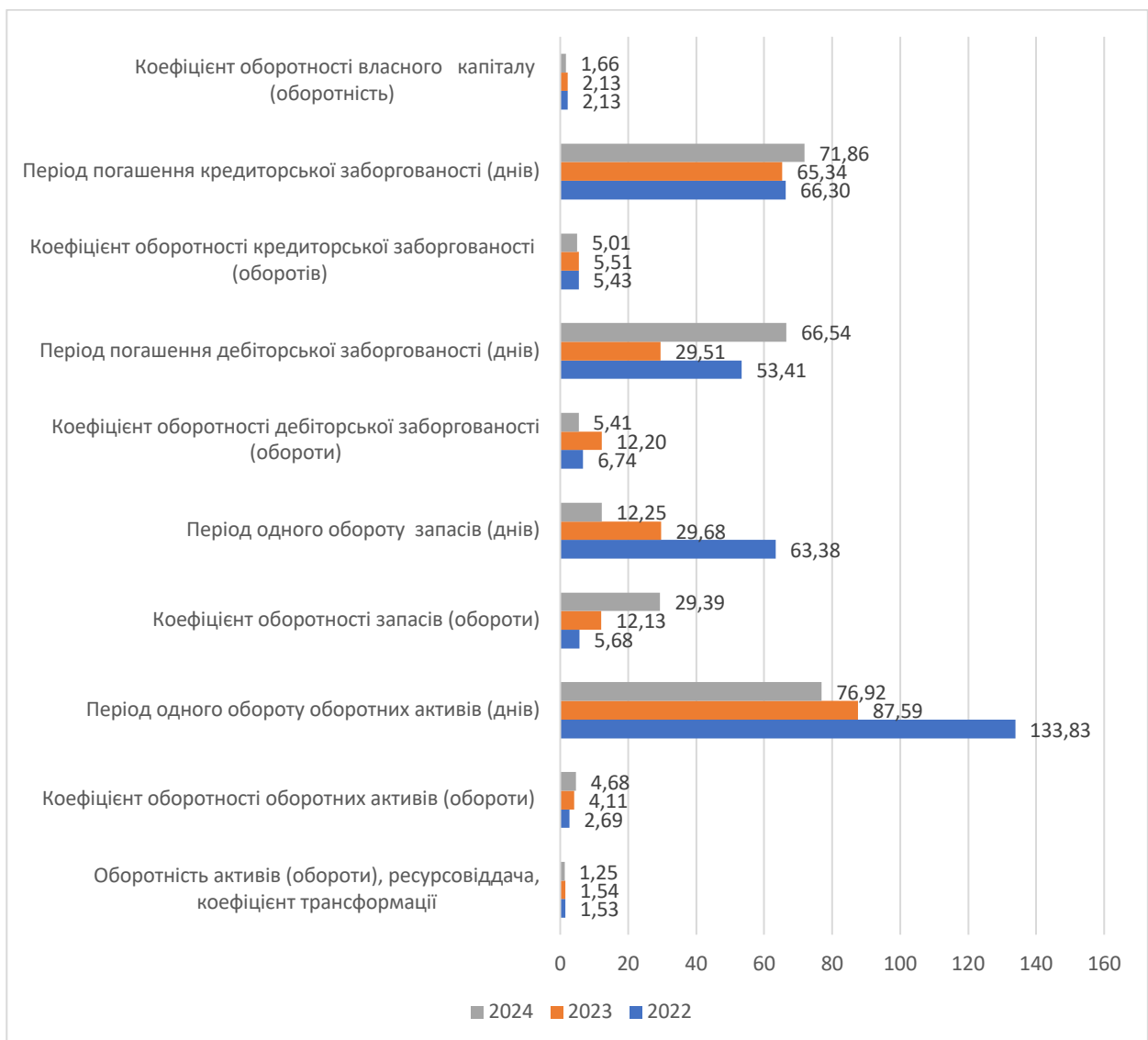

Рис. 2.11. Динаміка показників ділової активності ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр. [22]

Показники рентабельності є центральним елементом фінансового аналізу, адже вони характеризують здатність підприємства генерувати прибуток у розрахунку на одиницю витрат, вкладених активів або власного капіталу. Найбільш поширеними є рентабельність продукції, активів, власного капіталу, операційної діяльності та інші. Їхній розрахунок дозволяє оцінити результативність управлінських рішень, ефективність використання ресурсів, а також сформулювати політику ціноутворення. Рентабельність – це ключовий

критерій, за яким інвестори, кредитори та власники оцінюють доцільність вкладення коштів у підприємство. Водночас, систематичний аналіз рентабельності дозволяє виявити причини змін у фінансових результатах – зростання або зменшення прибутку, збільшення витрат, зміни структури реалізації продукції тощо. Це відкриває можливості для підвищення ефективності бізнес-процесів і досягнення стратегічних цілей (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Показники рентабельності ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр. [22]

Показник	2022	2023	2024
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування	0,009	0,071	(0,133)
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0,009	0,068	(0,133)
Рентабельність власного капіталу	0,012	0,094	(0,177)
Рентабельність виробничих фондів	0,006	0,059	(0,115)
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	0,185	0,393	0,299
Рентабельність витрат	0,227	0,647	0,427
Період окупності капіталу	114,11	14,68	(7,51)
Період окупності власного капіталу	81,94	10,59	(5,64)

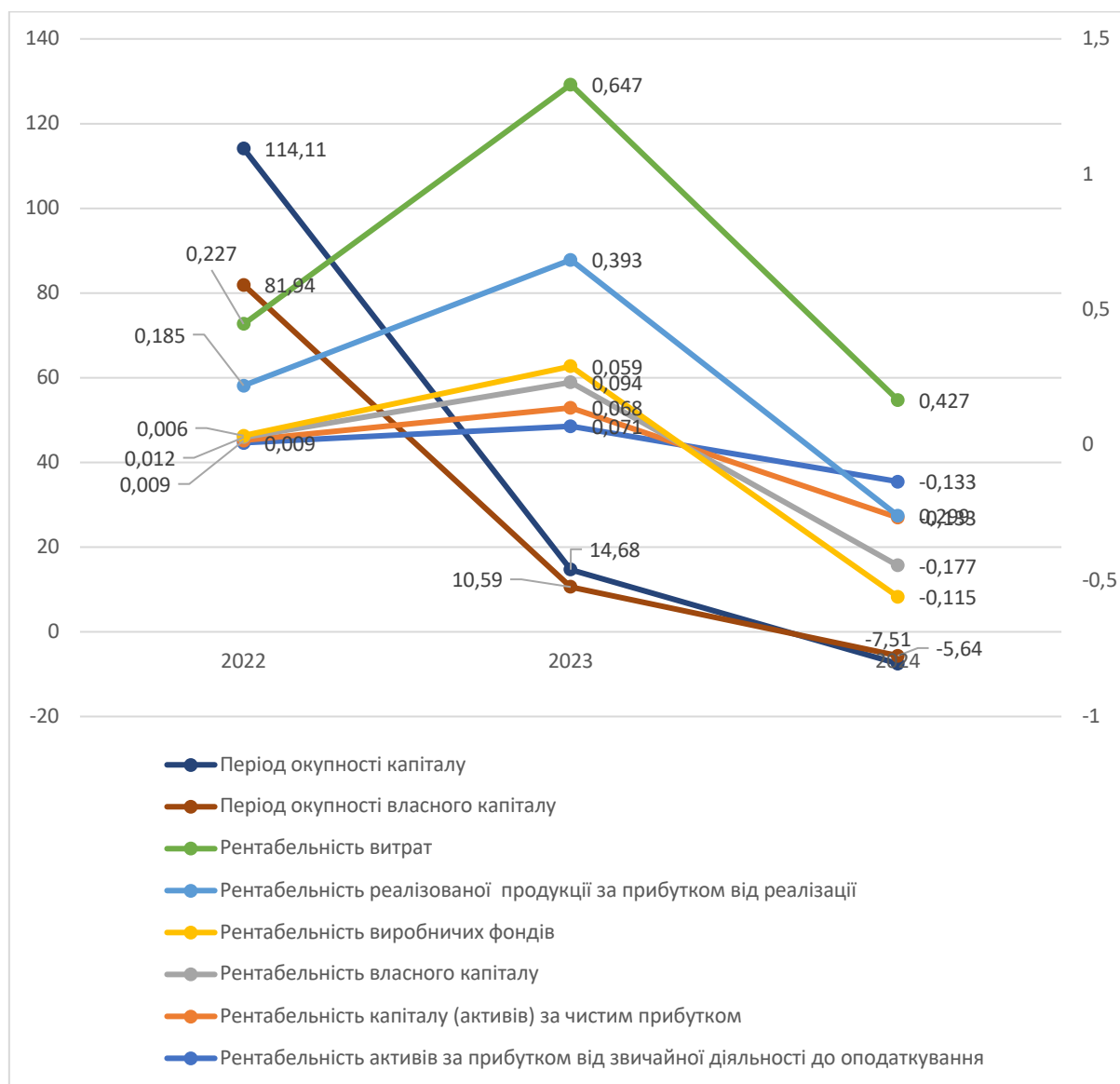

Рис. 2.12. Динаміка показників рентабельності ПП «Столес-транс»
за 2022-2024 рр. [22]

Показники ліквідності (рис. 2.12) визначають здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання. До них належать: коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності та абсолютної (миттєвої) ліквідності. Ці показники є критично важливими для підтримки стабільної операційної діяльності, забезпечення довіри кредиторів та партнерів, а також збереження позитивної ділової репутації. Підприємства з недостатньою ліквідністю часто стикаються з труднощами в обслуговуванні боргів, що може призвести до фінансової кризи. Водночас надмірна ліквідність може вказувати

на неефективне використання грошових ресурсів, які замість генерування прибутку залишаються бездіяльними. Отже, оптимальний рівень ліквідності є одним із показників збалансованої фінансової політики (табл.2.12 та рис. 2.13).

Таблиця 2.12

Показники ліквідності ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр. [22]

Показник	2022	2023	2024	Відхилення 2024 р. до 2022 р.	
				+/-	%
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	2,18	1,07	1,07	-1,11	-50,92
Коефіцієнт ліквідності швидкої	1,49	0,94	0,97	-0,52	-34,9
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,059	0,002	0,037	-0,022	-37,29
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,81	0,34	0,93	0,12	14,815

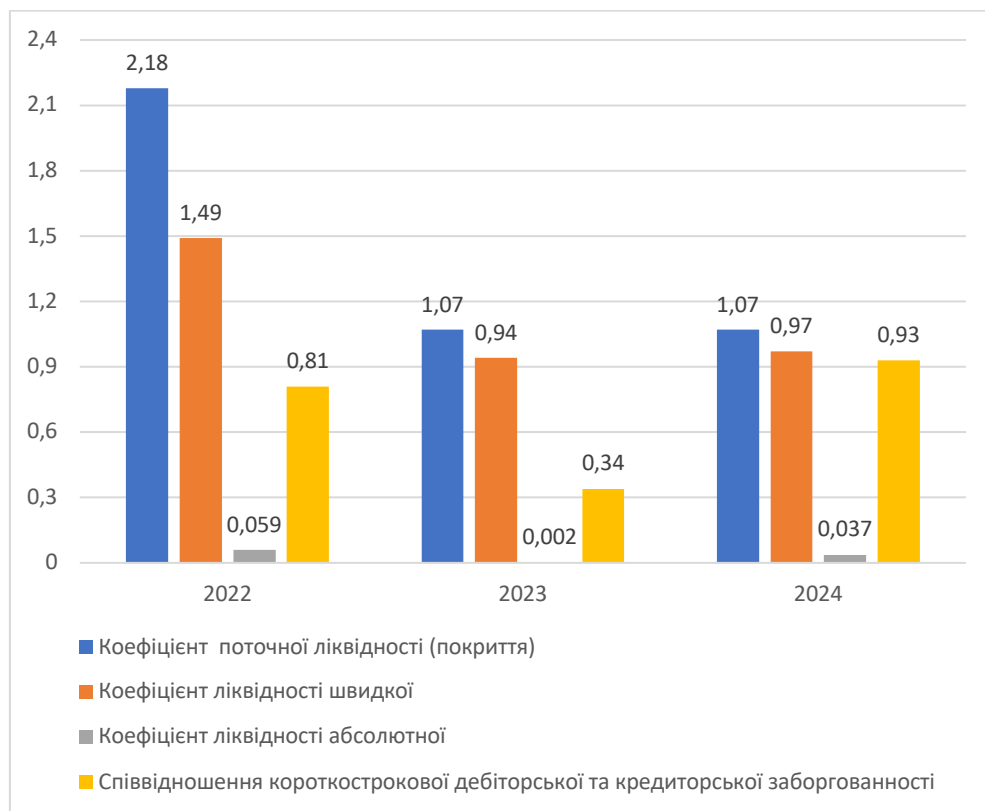

Рис. 2.13. Показники ліквідності ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр.

Показники фінансової стійкості характеризують здатність підприємства зберігати стабільність у довгостроковій перспективі та незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Основними індикаторами є коефіцієнт автономії, співвідношення власного і позикового капіталу, коефіцієнт маневреності власного капіталу, а також покриття інвестицій. Фінансово стійке підприємство здатне самостійно формувати необхідні ресурси для інвестування, розширення діяльності та протистояння зовнішнім ризикам. Висока фінансова стійкість сприяє залученню стратегічних партнерів, підвищує інвестиційну привабливість і дозволяє зберігати конкурентні переваги навіть у кризових ситуаціях.

Таблиця 2.13

Показники фінансової стійкості ПП «Столес-транс»
за 2022-2024 рр. [22]

Показник	2022	2023	2024	Відхилення 2024 р. до 2022 р.	
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал), тис.грн.	2 540,8	494,5	490,6	- 2050,2	-80,69
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,54	0,07	0,06	-0,48	-88,89
Маневреність робочого капіталу	0,58	1,96	1,39	0,81	139,66
Маневреність власних обігових коштів	0,05	0,03	0,53	0,48	960
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів (коефіцієнт покриття запасів)	1,71	0,51	0,72	-0,99	-57,89
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,75	0,71	0,78	0,03	4
Коефіцієнт фінансової залежності (коефіцієнт концентрації позикового капіталу)	0,25	0,29	0,22	-0,03	-12
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,39	0,03	0,02	-0,37	-94,87
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	2,99	2,46	3,55	0,56	18,729
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,75	0,71	0,71	-0,04	-5,333

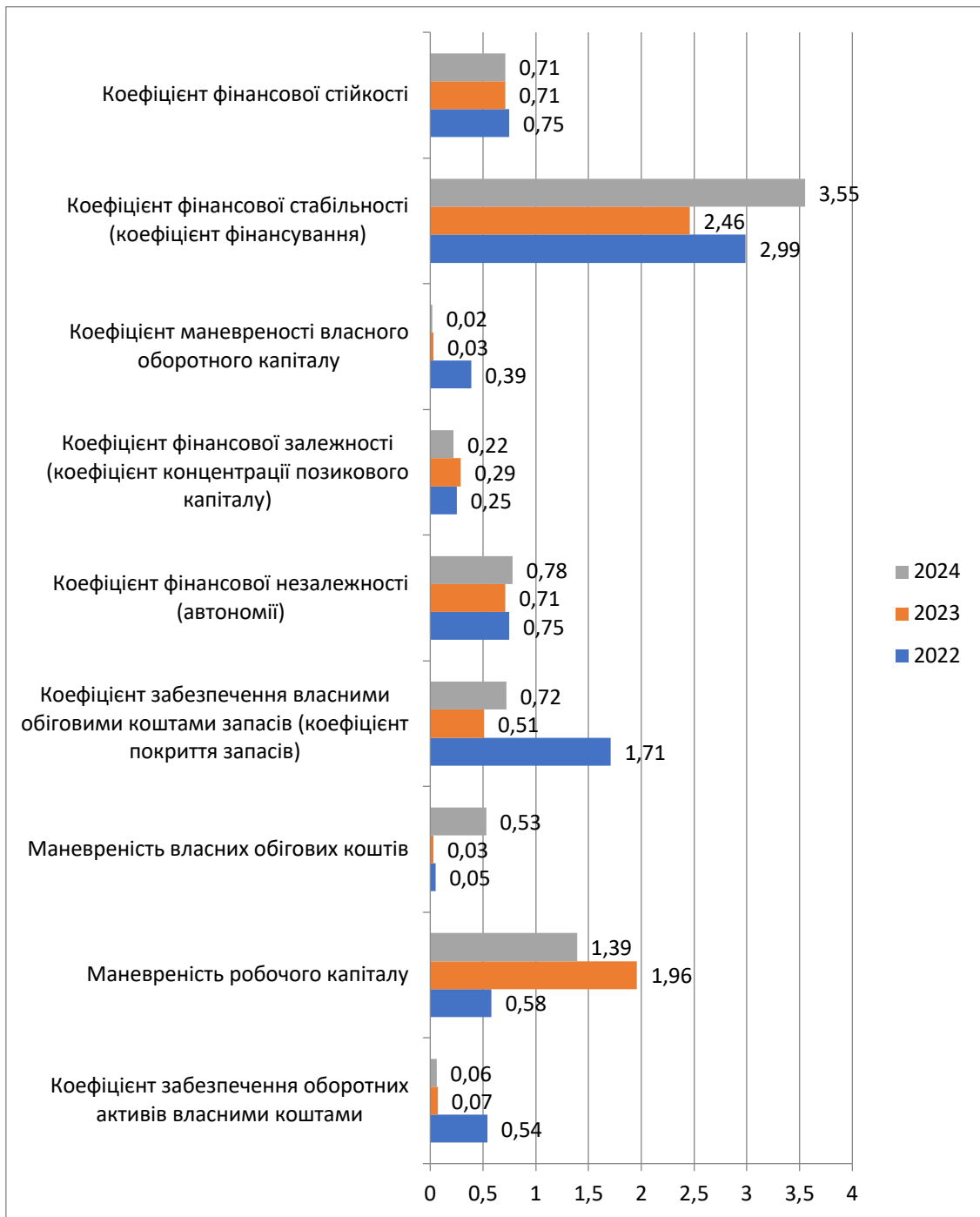

Рис. 2.14. Показники фінансової стійкості ПП «Столес-транс»

за 2022-2024 рр. [22]

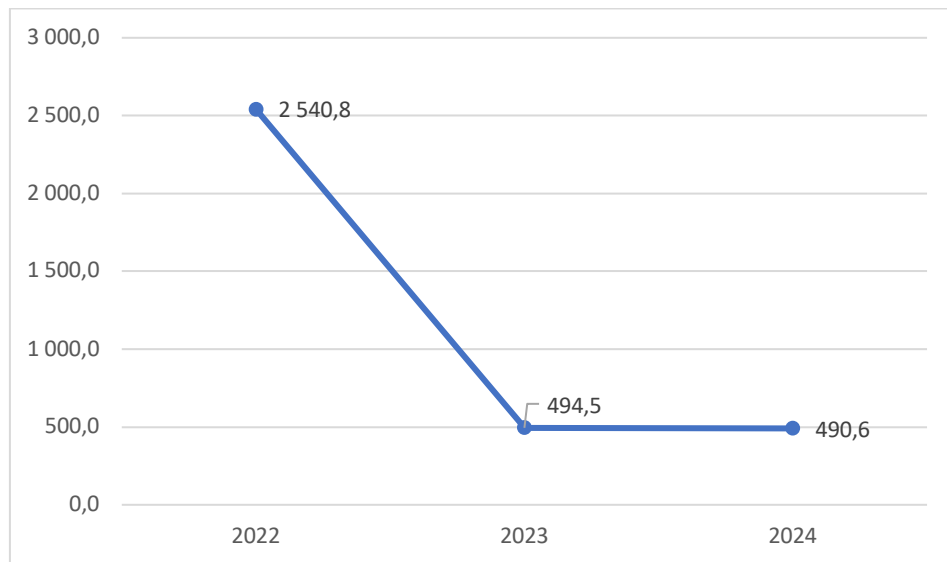

Рис. 2.15. Власні обігові кошти ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр.

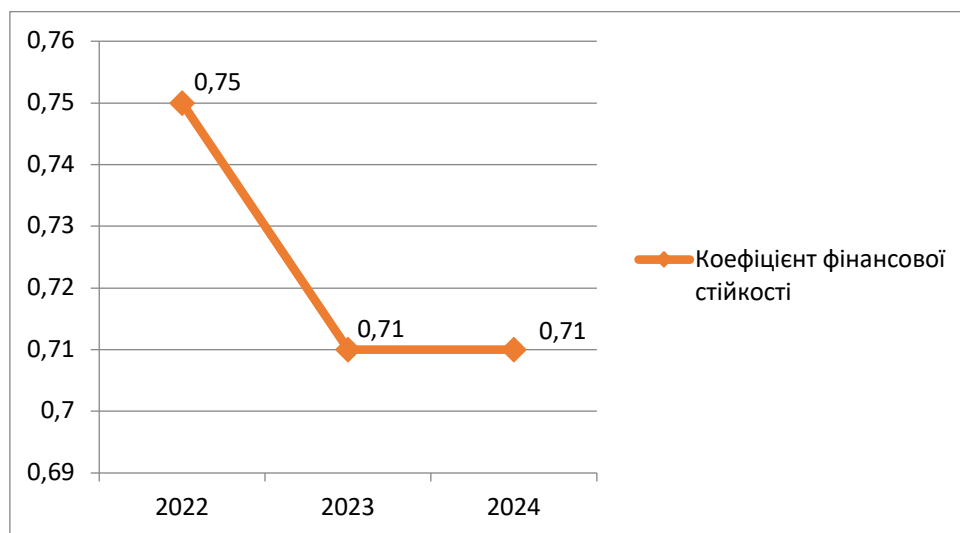

Рис.2.16. Динаміка коефіцієнту фінансової стійкості ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр. [22]

Таким чином, розрахунок і аналіз наведених фінансово-економічних показників є обов'язковим інструментом стратегічного управління підприємством. Ці показники не тільки відображають поточний фінансовий стан суб'єкта господарювання, а й дозволяють виявити внутрішні резерви, сформулювати рекомендації щодо покращення фінансової політики, підвищення ефективності управлінських рішень, оптимізації структури

капіталу та забезпечення стійкого розвитку. У сучасному конкурентному середовищі такі аналітичні інструменти набувають ще більшої актуальності, адже саме на основі достовірних, своєчасних і системно інтерпретованих фінансових даних формується майбутнє будь-якого підприємства – від мікробізнесу до великої корпорації.

Далі застосуємо метод кореляційно-регресійного аналізу для дослідження залежності між показником поточної платоспроможності (у) та індикатором забезпечення необоротних активів власними ресурсами (х) за інформацією табл. 2.14. Для визначення ступеня зв'язку в MS Excel розрахуємо парний коефіцієнт прямої кореляції за допомогою спеціальної функції КОРРЕЛ (показник лінійного кореляційного зв'язку - лінійний коефіцієнт кореляції).

Таблиця 2.14

Рік	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	Коефіцієнт поточної ліквідності
2020	0,49	0,57
2021	1,7	1,87
2022	1,65	2,18
2023	1,03	1,07
2024	1,02	1,07
лінійний коефіцієнт кореляції	= 0,971435	

Якщо значення коефіцієнта кореляції перевищує 0,85, це свідчить про те, що протягом періоду спостереження існував тісний прямий лінійний зв'язок між розглянутими показниками.

Окрім кореляційного аналізу, ще одним методом вивчення стохастичних залежностей виступає регресійний аналіз. Відобразимо взаємозалежність між х та у у формі прямої на графіку (рис. 2.17).

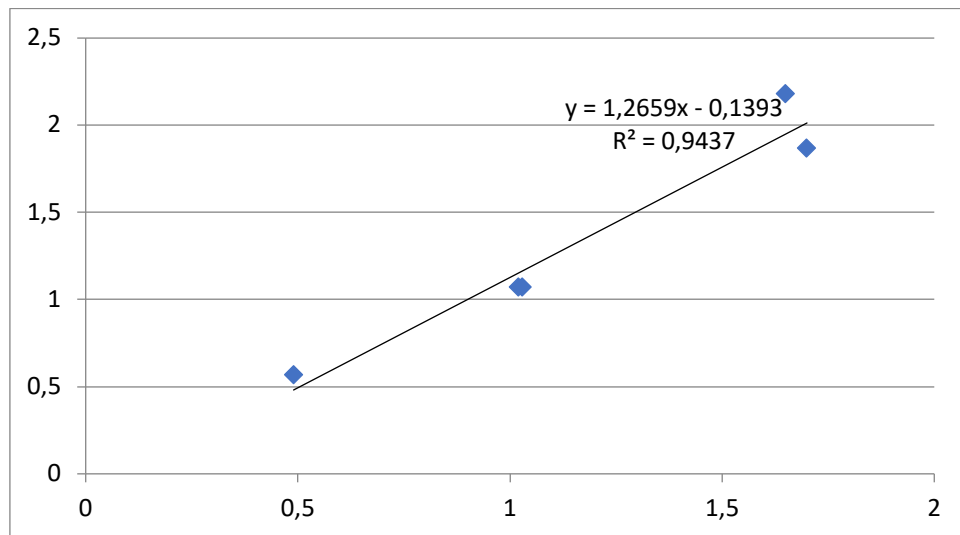

Рис. 2.17. Графічне зображення результатів регресійного аналізу

Дані регресійного аналізу наведені у Додатку Г, де, зокрема, зазначено, що коефіцієнт детермінації (R^2) становить 0,94, що, як видно з графічного зображення, підтверджує наявність тісного взаємозв'язку між цими змінними.

Таким чином, у 2024 році підприємство мало проблеми з прибутковістю, що спричинило від'ємну рентабельність. Водночас покращилась фінансова стійкість та ліквідність, що свідчить про наявність достатніх ресурсів для покриття боргів. Рекомендується переглянути стратегію витрат та підвищити ефективність діяльності для відновлення прибутковості.

Загалом, оцінка фінансового стану підприємства є невід'ємною складовою його фінансової діяльності. Вона дозволяє керівникам підприємств своєчасно виявляти фінансові проблеми, приймати ефективні рішення та забезпечувати стабільний розвиток компанії. Застосування різних методів аналізу, контроль основних фінансових показників і врахування зовнішніх факторів сприяють підвищенню ефективності управління фінансами підприємства та його фінансовій стабільності у довгостроковій перспективі.

Фінансова стійкість підприємства характеризується таким його станом, за якого наявні фінансові ресурси, їхнє розміщення та використання гарантують розвиток організації шляхом зростання прибутковості та нарощення капіталу,

водночас забезпечуючи збереження платоспроможності та кредитної надійності в межах прийнятного рівня ризику [23, с. 28].

Фінансова стійкість оцінюється через аналіз співвідношення різних джерел фінансування та їх відповідності структурі активів. Визначення граничних параметрів зміни джерел ресурсів для фінансування інвестицій у основні засоби або виробничі запаси дає змогу формувати такі напрями господарської діяльності, які сприяють зміцненню фінансового стану підприємства та підвищенню його стійкості [24, с.288].

Останнім етапом оцінки фінансового стану ПП «Столес-Транс» є прогноз вірогідності банкрутства. Своєчасне отримання достовірної та якісної інформації про фінансовий стан підприємства, дозволяє знаходити шляхи вирішення фінансових проблем, передбачити кризові явища.

Прогноз вірогідності банкрутства ПП «Столес-Транс» був зроблений на основі моделі Р. Ліса. Дана модель має такий вигляд:

$$Z=0,063X_1+0,092X_2+0,057X_3+0,001X_4,$$

де Z – дискримінантна функція, числові значення якої повідомляють про наявність кризової ситуації.

Рівень ймовірності настання банкрутства наступний:

$Z \leq 0,037$ – критичне значення.

Проведено розрахунок ймовірності банкрутства ПП «Столес-Транс» за даними 2024 року (в табл. 2.15) за моделлю Р. Ліса у найближчий час.

Таблиця 2.15

Прогнозування ймовірності банкрутства ПП «Столес-Транс» у 2025 році.

Показник	Методика розрахунку	Результат
X_1	Оборотний капітал/Загальна вартість активів	0,235
X_2	Операційний прибуток/Загальна вартість активів	0
X_3	Нерозподілений прибуток/Загальна вартість активів	0
X_4	Власний капітал/Позичковий капітал	3,55
Z	$0,063X_1+0,092X_2+0,057X_3+0,001X_4$	0,302

Джерело: розраховано на основі додатків

Модель Р. Ліса, якщо $Z < 0,037$ – висока ймовірність банкрутства,
якщо $Z > 0,037$ – низька ймовірність банкрутства

Дивлячись на результати, які наведені в табл. 2.15, можна побачити, що показник вище рівня критичного банкрутства, тому зробивши розрахунок ймовірності банкрутства, можна прийти до висновку, що підприємство у 2025 році ймовірно матиме низьку ймовірність банкрутства, але те що воно є вже збитковим може призвести до того що воно далі продовжить тенденцію до погіршення всіх показників та наближеності до банкрутства, що буде критичним для продовження його господарської діяльності. Тому, поки є ще час воно може здійснити певні заходи щодо покращення свого фінансового стану та подальшого отримання прибутку з метою статі прибутковим підприємством у наступних роках.

2.3. Виявлення проблемних аспектів фінансової діяльності та їх вплив на фінансовий стан

Фінансова діяльність підприємства є ключовою складовою його функціонування в ринкових умовах, адже саме вона забезпечує стабільність, ліквідність та прибутковість. Однак у процесі здійснення фінансової діяльності можуть виникати численні проблемні аспекти, які, при неналежному реагуванні, здатні суттєво вплинути на загальний фінансовий стан суб'єкта господарювання. Своєчасне виявлення, діагностика та нейтралізація таких аспектів є критично важливими для забезпечення стійкості підприємства.

Основні проблемні аспекти фінансової діяльності

Проблемні аспекти фінансової діяльності можуть мати різноманітний характер – від внутрішніх управлінських прорахунків до зовнішніх макроекономічних впливів. Серед найпоширеніших слід виокремити:

1. Низька платоспроможність та ліквідність. Вона свідчить про нестачу оборотних коштів, що унеможливорює своєчасне виконання поточних фінансових зобов'язань. Підприємство, що стикається з хронічним браком грошових ресурсів, ризикує втратити довіру постачальників, партнерів і фінансових установ.

2. Неефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Затримки у поверненні дебіторської заборгованості та надмірне зростання кредиторської заборгованості можуть спричинити касовий розрив, що негативно впливає на фінансовий цикл.

3. Низька рентабельність. Якщо діяльність підприємства не приносить достатнього прибутку, це може свідчити про неефективне управління витратами, нераціональне використання ресурсів або недостатній рівень цінової політики.

4. Високий рівень фінансових ризиків. Це можуть бути як кредитні, так і валютні ризики, ризики зміни процентних ставок або нестабільності на фінансових ринках.

5. Недостатній контроль за витратами. Погано організована система бюджетування та контролю витрат може призвести до перевитрат, неефективного використання фінансових ресурсів і зрештою – погіршення фінансових показників.

6. Невідповідність структури капіталу. Надмірна залежність від зовнішнього фінансування (особливо короткострокового) знижує фінансову стійкість і робить підприємство вразливим до змін ринкової кон'юнктури.

Для ефективного управління фінансами важливо не лише констатувати наявність проблем, але й системно їх ідентифікувати. Серед основних методів виявлення проблемних аспектів фінансової діяльності виділяють:

- Фінансовий аналіз. Застосування вертикального, горизонтального та коефіцієнтного аналізу дозволяє виявити відхилення від нормативних значень, тенденції зміни фінансових показників, виявити "слабкі місця" у структурі активів, капіталу та зобов'язань.
- Аналіз грошових потоків. Дозволяє оцінити реальний рух коштів і виявити дисбаланс між надходженнями та витратами, визначити залежність від зовнішніх джерел фінансування.

- SWOT-аналіз. Дає змогу комплексно оцінити внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на фінансову діяльність, а також окреслити потенційні загрози.

- Стрес-тестування. Імітація критичних сценаріїв (економічна криза, різке зростання ставок, падіння продажів) дозволяє оцінити стійкість фінансової системи підприємства до зовнішніх шоків.

Треба відмітити, що основною метою діяльності будь-якого підприємства є отримання та максимізація прибутку. У процесі функціонування кожна компанія несе певні витрати, зокрема на закупівлю сировини й матеріалів, проведення маркетингових досліджень, удосконалення сервісних процесів, а також впровадження нових продуктів і послуг.

Зокрема для аналізованого нами підприємства ПП «Столес-Транс» у 2024 році має місце збитковість, тобто погіршення показників підприємства: прибутку, рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості, що свідчить про необхідність зокрема певних покращувальних заходів щодо управління прибутком в рамках здійснюваної підприємством фінансової діяльності, та заходів щодо підвищення рентабельності та фінансової стійкості.

Тобто з вище перелічених можливих загальних проблемні аспекти щодо здійснення фінансової діяльності підприємства для ПП «Столес-Транс», можна відмітити:

- 1) низька платоспроможність та ліквідність, що свідчить про нестачу оборотних коштів, що унеможливорює своєчасне виконання поточних фінансових зобов'язань. Підприємство, що стикається з хронічним браком грошових ресурсів, ризикує втратити довіру постачальників, партнерів і фінансових установ.

Розрахунок показника абсолютної ліквідності для аналізованого підприємства «Столес-Транс» в продовж 2022-2024 років свідчить, що він не відповідав рекомендованому значенню (має бути $\text{Кабс.лікв.} = 0,2-0,35$) та був значно нижчим: 0,059 – у 2022 році; 0,002 – у 2023 році; 0,037 – у 2024 році відповідно. Цей коефіцієнт свідчить про готовність підприємства негайно

ліквідувати короткострокову заборгованість, тому повинен мати тенденцію до збільшення (табл. 2.16).

Таблиця 2.16

Показники ліквідності ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр.

Показник	2022	2023	2024	
Коефіцієнт ліквідності швидкої	1,49	0,94	0,97	Збільшення; Має бути Кшв.лікв.>1;
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,059	0,002	0,037	Збільшення; Має бути Кабс.лікв. = 0,2-0,35
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,81	0,34	0,93	Рекомендоване значення Кдеб / кред. = ≥ 1

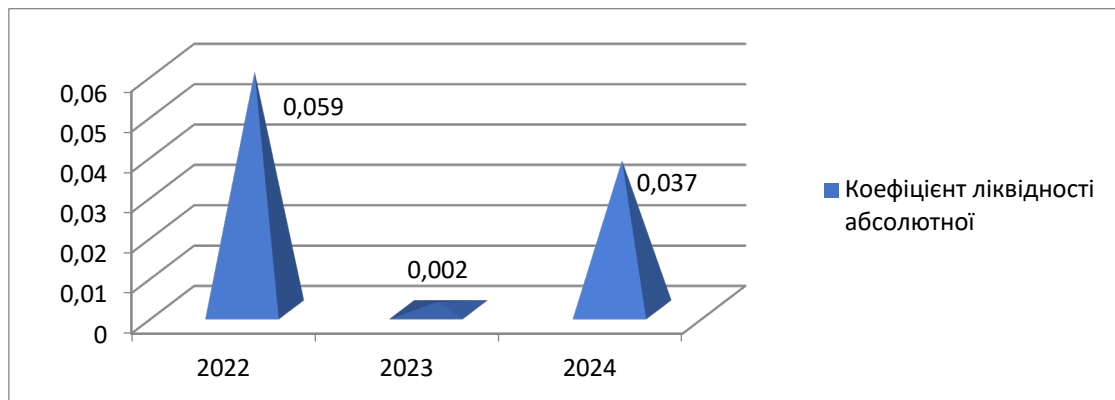

Рис. 2.18. Динаміка коефіцієнту абсолютної ліквідності ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр.

Як видно з табл.2.16 та рис. 2.19 аналогічна ситуація спостерігається і щодо коефіцієнту ліквідності швидкої, зокрема за останні два роки він також не дотягував до рекомендованого значення (повинен збільшуватись та бути Кшв.лікв.>1). Він показує скільки одиниць найбільш ліквідних активів припадає на одиницю термінових боргів.

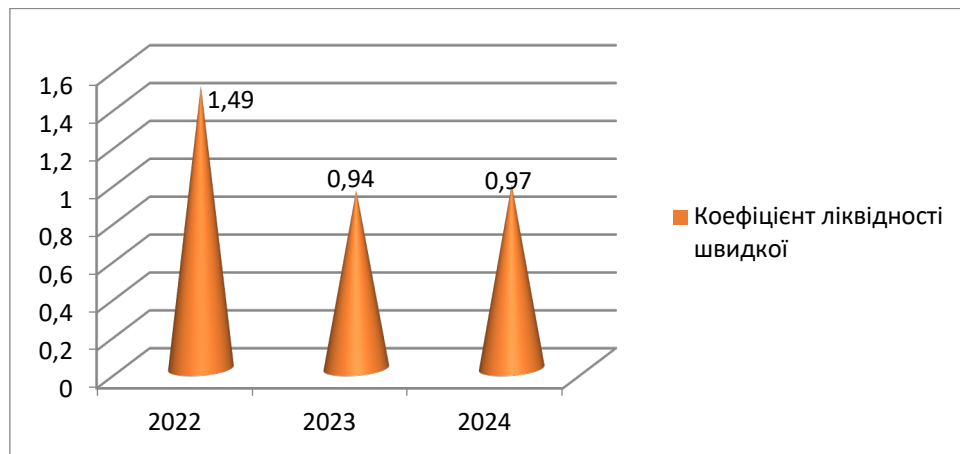

Рис. 2.19. Динаміка коефіцієнту швидкої ліквідності ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр.

Щодо коефіцієнту співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості (цей коефіцієнт свідчить про здатність розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року), то він також менше рекомендованого значення (рекомендоване значення $K_{деб} / кред. = \geq 1$, особливо у 2023 році, що може свідчити про неефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю (рис 2.20)

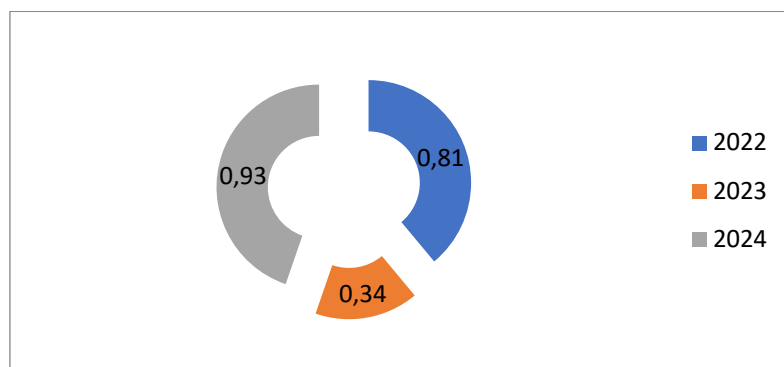

Рис.2.20. Динаміка коефіцієнту співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості ПП «Столес-транс» за 2022-2024 рр.

Затримки у поверненні дебіторської заборгованості та надмірне зростання кредиторської заборгованості можуть спричинити касовий розрив, що негативно впливає на фінансовий цикл.

2) низька рентабельність, це проявляється в тому, що діяльність підприємства не приносить достатнього прибутку, це може свідчити про

неефективне управління витратами, нераціональне використання ресурсів або недостатній рівень цінової політики.

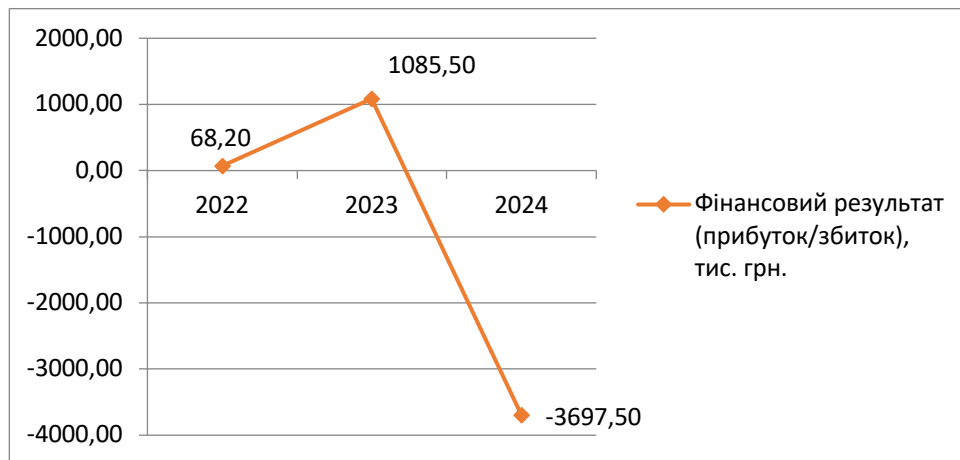

Рис. 2.21. Динаміка фінансового результату підприємства «Столес-Транс» за 2022-2024 рр.

3) невідповідність структури капіталу, тобто надмірна залежність від зовнішнього фінансування (особливо короткострокового) знижує фінансову стійкість і робить підприємство вразливим до змін ринкової кон'юнктури.

Так, аналізоване нами підприємство «Столес-Транс» має тенденцію щодо погіршення фінансової стійкості, як свідчать розраховані значення коефіцієнта фінансової стійкості даного підприємства за 2022-2024 роки (рис.2.22).

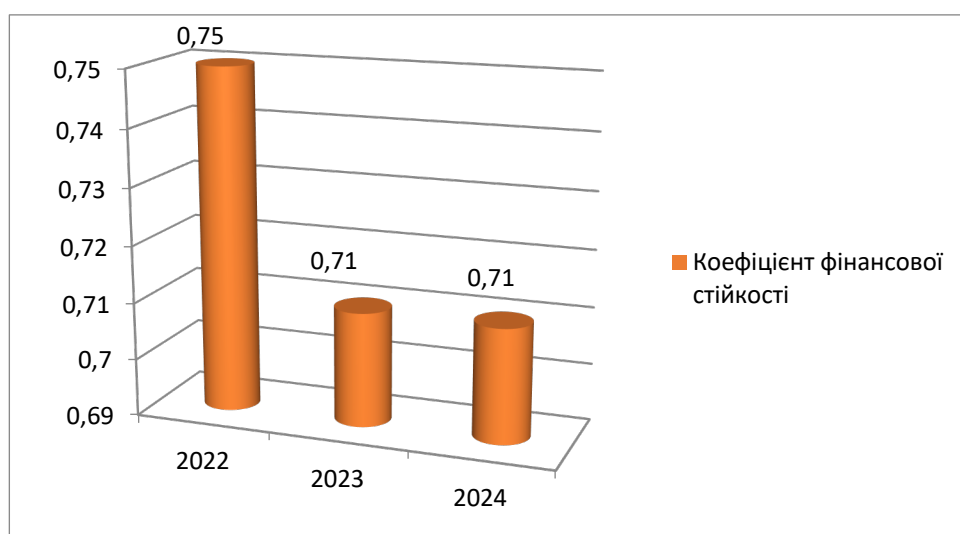

Рис. 2.22. Динаміка коефіцієнту фінансової стійкості ПП «Столес-Транс» за 2022-2024 рр.

Хоча розрахунок ймовірності банкрутства за моделлю Ліса свідчить про низьку ймовірність банкрутства ПП ««Столес-Транс», однак те що підприємство у 2024 році вже має відємний фінансовий результат та є вже збитковим свідчить про те, що якщо ця тенденція щодо погіршення його фінансового стану збережеться й надалі, то ця ймовірність його банкрутства зростатиме, що призведе до необхідності запровадження суттєвих та миттєвих антикризових заходів для поліпшення фінансового стану підприємства.

Фінансове становище підприємства визначається результатами його комерційної, виробничої та фінансової діяльності. Ефективне виконання виробничих і фінансових програм сприяє поліпшенню фінансового стану компанії [25; 26].

Протилежна ситуація виникає у випадку невиконання планових показників із виробництва та збуту продукції, що спричиняє зростання собівартості, зниження обсягу виручки та прибутковості, а в підсумку — призводить до погіршення фінансового становища підприємства.

Ключовими зовнішніми та внутрішніми чинниками, що впливають на фінансове становище підприємства, є його ліквідність та рівень фінансової стабільності. Розглянемо основні типи фінансового стану підприємства (рис. 2.23).

Рис 2.23 Види фінансового стану підприємства

Джерело: складено на основі [27, с. 594]

- кризовий фінансовий стан підприємства виникає в ситуації, коли наявних фінансових ресурсів недостатньо для своєчасного погашення поточних зобов'язань та забезпечення стабільної діяльності. Основними

характеристиками такого стану є значний обсяг заборгованості, падіння рівня прибутковості, дефіцит обігових коштів для розрахунків із кредиторами, а також зростання платіжної заборгованості перед постачальниками та фінансовими установами. Причинами виникнення кризового фінансового стану можуть бути погіршення кон'юнктури ринку, посилення конкуренції, несподівані зміни у правовому регулюванні, неефективне фінансове управління або прорахунки в стратегічному плануванні. Для виходу з кризового стану підприємство може застосовувати низку заходів, зокрема перегляд і оновлення фінансової стратегії, залучення додаткових джерел фінансування, реструктуризацію заборгованості, оптимізацію витрат чи коригування виробничої політики.

- нестабільний фінансовий стан характеризується ситуацією, коли підприємство наближається до банкрутства, його ресурси скорочуються за рахунок використання власних обігових коштів та короткострокових кредитів. Також відзначається уповільнення обігу капіталу, періодичні труднощі з виконанням зобов'язань та недостатній рівень ліквідності.

- стійкий фінансовий стан існує тоді, коли підприємство має достатній обсяг ресурсів для виконання своїх поточних фінансових зобов'язань і здатне ефективно управляти фінансовими ризиками протягом тривалого часу. Витрати і запаси підприємства покриваються за рахунок власних обігових коштів та довгострокових позикових джерел фінансування.

Витрати підприємства – це одна з ключових економічних категорій, яка відображає рівень рентабельності та ефективності його діяльності. Важливим чинником успішної роботи підприємств є підвищення їх конкурентоспроможності через оптимізацію витрат на виробництво, що сприяє довгостроковому економічному розвитку та росту продуктивності підприємств.

На ПП «Столес-Транс» всі фінансові ресурси зберігаються на банківських рахунках, що означає, що компанія не застосовує готівку для здійснення платежів, а використовує лише безготівкові розрахунки.

Безготівкові платежі – це ефективний, безпечний, зручний та вигідний спосіб банківського обслуговування, який дозволяє зекономити час при оплаті товарів та послуг, а також забезпечує прозорість фінансових операцій. Вони представляють собою фінансові операції, що не включають використання готівки. Зазвичай такі розрахунки проводяться через електронні системи або за допомогою інших методів безналичних оплат.

Безготівкові платежі можуть проводитися через різні механізми, такі як акредитиви, інкасові доручення, векселі, а також за допомогою розрахункових чеків, платіжних доручень і платіжних вимог-доручень, що виконуються через поточний рахунок у банку. Готівка може бути отримана з рахунку підприємства для виплати заробітної плати, матеріальних заохочень, витрат на відрядження, загальногосподарських потреб, а також для розрахунків за сировину, матеріали, товари та інші витрати. В рамках господарської діяльності підприємства здійснюють регулярні грошові розрахунки та платежі.

Щодо грошових коштів підприємства, то їх сума постійно зменшувалася у 2023 році у порівнянні з 2022 роком, а у 2024 році спостерігається їх збільшення, що й призвело до збільшення коефіцієнту абсолютної ліквідності у 2024 році. Однак, якщо аналізувати загалом, то протягом 2022-2024 років (рис. 2.24) підприємство мало незначні грошові кошти, що є складовою його фінансової політики.

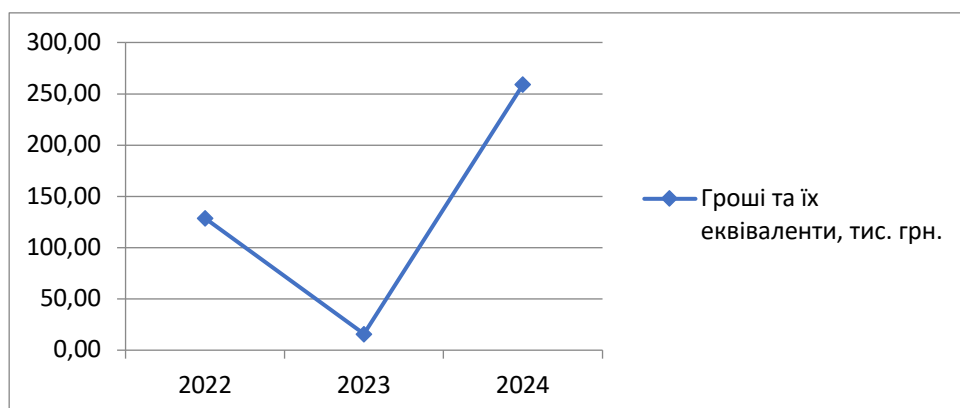

Рис. 2.24. Гроші та їх еквіваленти ПП ««Столес-Транс»

за 2022-2024 рр., тис. грн. [22]

Джерело: складено на основі додатків

Проведемо аналіз витрат даного підприємства за період 2022-2024 роки, що відображено у табл. 2.17.

Таблиця 2.17

Динаміка витрат ПП «Столес-Транс», тис. грн. [22]

Рік	Собівартість реалізованої продукції	Інші операційні витрати	Разом витрати
2022	9 704,8	2 298,0	12 002,8
2023	14 872,9	9 945,9	24 818,8
2024	24 231,1	16 110,0	40 341,1

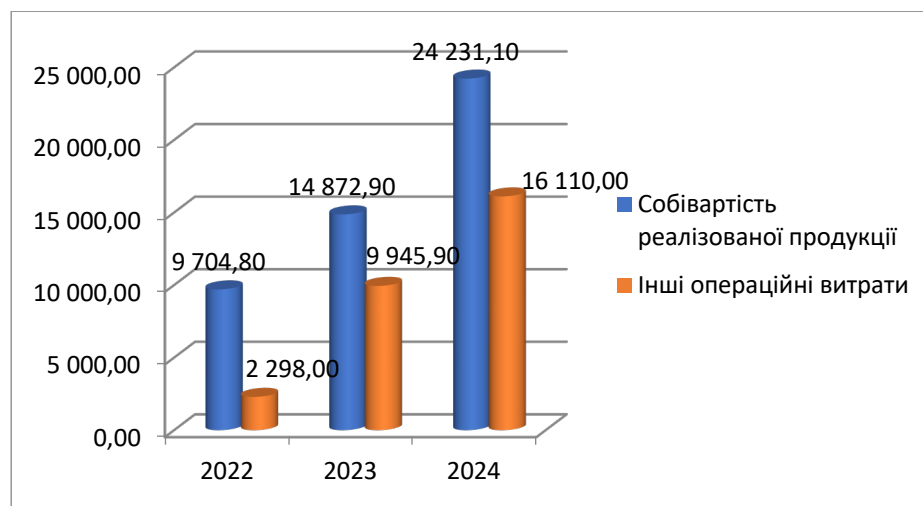

Рис. 2.25. Динаміка собівартості та витрат ПП «Столес-Транс», тис. грн.

Отже, можна виділити наступні тенденції щодо здійснення витрат на підприємстві:

- загальні витрати зросли більше ніж у три рази: з 12 млн грн у 2022 р. до 40,34 млн грн у 2024 р.;
- найрізкіше зростання припадає на 2023–2024 роки, що вказує на розширення діяльності або інфляційні впливи;
- спостерігається стрибок собівартості реалізації. у 2023–2024 рр., зокрема у 2024 році вона становить 60,1% від усіх витрат, що свідчить про велику вагу прямих витрат.
- інші операційні витрати дуже стрімко зросли та склали у 16,11 млн грн у 2024 р. (+927%). Що може свідчити про збільшення

адміністративних/збутових витрат або нестабільність зовнішніх витратних чинників (наприклад, логістика, енергоносії)

- інші витрати у звітності відсутні за останні роки – або їх об'єднано з іншими статтями, або вони мінімальні.

Отже, підприємству треба звернути увагу на:

- проведення додаткової деталізації інших операційних витрат – виявити, що саме зумовлює таке зростання;

- порівнянні витрат зі змінами обсягу реалізації, щоб визначити ефективність;

- врахувати інфляційний вплив у 2022–2024 рр. для коректнішого аналізу реального завантаження.

Таблиця 2.18

Динаміка доходів ПП «Столес-Транс», тис. грн.

Рік	Чистий дохід від реалізації	Інші операційні доходи	Разом доходи
2022	11 911,8	159,2	12 071,0
2023	24 495,8	1 459,2	25 955,0
2024	34 587,6	2 056,0	36 643,6

Проведений аналіз надходжень за 2022–2024 роки підприємства ПП «Столес-Транс» свідчить, що:

- загальний дохід збільшився майже втричі до 36,64 млн грн у 2024 р. Найзначніше зростання припало на 2023–2024 роки, що свідчить про масштабне розширення обсягів реалізації або входження в нові ринки.

- чистий дохід від реалізації є основним джерелом надходжень – у 2024 році він становить 94,4% загального доходу;

- інші операційні доходи зросли до 2,06 млн грн (у 2024 році). Це може включати доходи від оренди, штрафів, компенсацій, курсових різниць тощо.

- інші доходи у звітності підприємства не відображаються окремо, або інтегровані в інші статті.

Більш наочно динаміка доходів ПП «Столес-Транс» за 2022-2024 рр. представлена на рис. 2.26. [22]

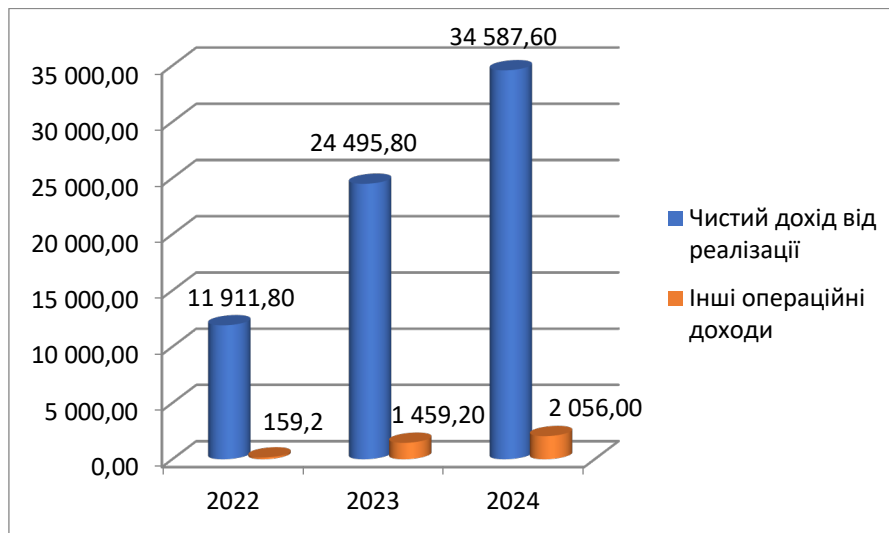

Рис. 2.26. Динаміка доходів ПП «Столес-Транс» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Таблиця 2.19

Порівняння доходів ПП «Столес-Транс» за 2022-2024 рр. з витратами

Рік	Разом доходи	Разом витрати	Фін. рез
2020	12 973,0	14 266,0	-1 293,0
2021	13 481,4	13 110,8	+370,6
2022	12 071,0	12 002,8	+68,2
2023	25 955,0	24 818,8	+1 136,2
2024	36 643,6	40 341,1	-3 697,5

Порівнявши витрати й доходи аналізованого нами підприємства можна зробити висновок, що у 2024 році, попри історичний максимум доходів, підприємство зазнало збитків, що вказує на надмірне зростання витрат, які випереджають динаміку доходу. Для покращення співвідношення витрат та доходів підприємства можуть бути розглянуті наступні напрямки: аналізувати структуру витрат порівняно з динамікою виручки; перевірити маржинальність продажів: чи вигідно продавати за поточними цінами; оптимізувати інші операційні витрати, оскільки їх зростання погіршило фінансовий результат 2024 року.

4) високий рівень фінансових ризиків, що у сучасних умовах характерно для будь яких підприємств, це можуть бути як кредитні, так і валютні ризики, ризики зміни процентних ставок або нестабільності на фінансових ринках.

Розглянемо також який вплив мають можливі перелічені нами вище проблемні аспекти фінансової діяльності підприємства на його фінансовий стан. Наслідки недооцінки або ігнорування проблемних аспектів фінансової діяльності можуть бути вкрай серйозними. Основні з них:

- погіршення показників ліквідності та платоспроможності. Затримка платежів, втрата кредитного рейтингу, арешт рахунків – це лише деякі із загроз, які супроводжують подібні ситуації;
- зменшення інвестиційної привабливості. Інвестори уникають компаній з нестабільним фінансовим становищем, що ускладнює залучення додаткового капіталу;
- зростання фінансової залежності. У разі недостатності власного капіталу підприємство змушене шукати зовнішні ресурси, часто на не вигідних умовах, що лише поглиблює проблему;
- нестабільність операційної діяльності. Через фінансові труднощі може зупинитись виробництво, скорочуватись персонал, знижуватись якість продукції, що призводить до втрати конкурентоспроможності;
- імовірність банкрутства. У критичних випадках підприємство може втратити фінансову стабільність повністю, що веде до порушення зобов'язань перед усіма контрагентами та необхідності проходження процедури банкрутства;

Для мінімізації ризиків та нейтралізації проблемних аспектів фінансової діяльності доцільно:

- впроваджувати систему фінансового контролінгу. Це дозволяє не лише фіксувати відхилення, а й оперативно реагувати на них за допомогою коригувальних дій;
- оптимізувати структуру капіталу. Підтримання збалансованого співвідношення між власними та позиковими коштами підвищує стійкість компанії;

- раціоналізувати управління оборотними активами. Зокрема, встановити ефективну політику щодо дебіторської заборгованості, забезпечити достатній рівень ліквідних активів;
- покращити бюджетне планування. Це включає як стратегічне, так і оперативне планування із врахуванням різних сценаріїв розвитку подій;
- підвищити фінансову грамотність управлінців. Ефективне фінансове управління передбачає розуміння сучасних фінансових інструментів, ризиків та методів їх хеджування

На схемі 2.1 зображено виявлені проблемні аспекти фінансової діяльності ПП «Столес-Транс», їх вплив на фінансовий стан підприємства та можливі напрямки щодо мінімізації їх впливу на його фінансовий стан.

Схема 2.1. Проблемні аспекти фінансової діяльності ПП «Столес-Транс», їх вплив на фінансовий стан підприємства та можливі напрямки щодо мінімізації

Джерело: складено автором

На схемі 2.1 зображено усі можливі напрямки, але підприємству вже сьогодні необхідно починати діяти в напрямку підвищення ефективності своєї діяльності, тому можна виділити деякі першочергові рекомендації, які позитивно вплинуть на його подальшу діяльність (рис. 2.27).

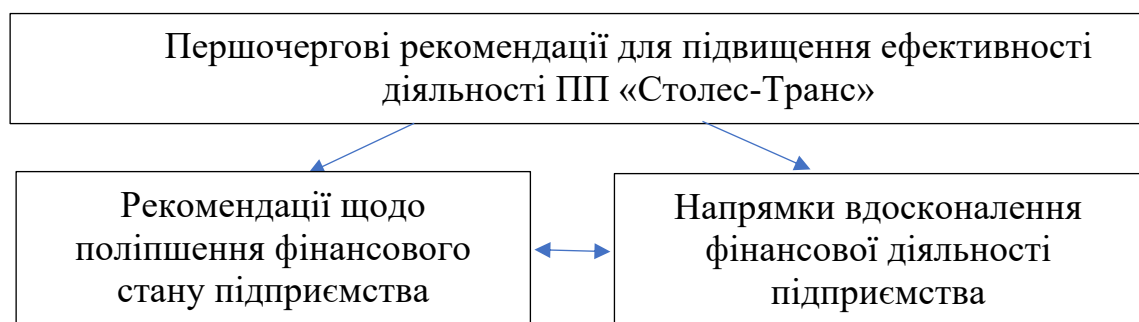

Рис. 2.27. Першочергові рекомендації для підвищення ефективності діяльності ПП «Столес-Транс»

Джерело: складено автором

Як видно з рис. 2.27 до першочергових рекомендацій можна віднести: рекомендації щодо поліпшення фінансового стану підприємства та напрямки вдосконалення фінансової діяльності підприємства. Саме цьому буде присвячений 3-й розділ данної кваліфікаційної роботи.

Таким чином, проблемні аспекти фінансової діяльності можуть мати значний вплив на фінансовий стан підприємства, визначаючи його життєздатність у довгостроковій перспективі. Лише системний підхід до виявлення, аналізу та нейтралізації цих проблем здатний забезпечити стабільність і розвиток господарюючого суб'єкта в умовах ринкової невизначеності. Враховуючи динамічність економічного середовища, актуальність теми зберігається не лише в науковому, а й у практичному контексті, вимагаючи від менеджменту гнучкості, далекоглядності та проактивності.

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Рекомендації щодо поліпшення фінансового стану підприємства

В умовах сучасної кризової ситуації в Україні компанії мають залишатися конкурентними, витривалими до форс-мажорних обставин і зберігати стабільність.

У зв'язку з цим надзвичайно важливо визначити ефективні способи підвищення результативності функціонування підприємств. Для вирішення практичних аспектів управління продуктивністю особливої ваги набуває систематизація джерел зростання ефективності та детальне вивчення їхнього впливу на діяльність компанії [28-29].

Проаналізувавши роботу ПП «Столес-Транс», можна зробити висновок, що показник ліквідності щороку зазнає коливань. Проте у 2024 році підприємство опинилося на межі нестабільного фінансового становища, оскільки обсяг ліквідних обігових активів є недостатнім для своєчасного виконання зобов'язань. Це зумовлено тим, що більшість показників ліквідності не досягає рекомендованого рівня, що має бути більшим за 1.

В умовах функціонування ринкової економіки підприємства стикаються з нестачею фінансових ресурсів. Це негативно позначається на їхній виробничій та господарській активності, спричиняючи виникнення та накопичення боргових зобов'язань перед іншими суб'єктами економічної діяльності, державними установами та персоналом.

Отже, можна зробити висновок, що зростання попиту на послуги ПП «Столес-Транс», особливо в умовах інтенсивного технологічного розвитку та загострення конкуренції на ринку, сприяє заглибленню проблеми дефіциту ресурсів. Нестача сировини й необхідних компонентів може уповільнити

виробничий процес, а обмеженість енергетичних ресурсів – спричинити затримки у виробництві або навіть тимчасову зупинку діяльності підприємства.

Сучасна компанія повинна залишатися конкурентною, самостійно ідентифікувати проблемні питання та результативно їх вирішувати, використовуючи доступні джерела поповнення фінансових ресурсів. Фінансові ресурси формуються такими шляхами:

- на етапі створення підприємства;
- шляхом залучення капіталу на фінансових ринках;
- за рахунок власних коштів та фінансових активів, прирівняних до них;
- через процес розподілу грошових надходжень.

Ключовими джерелами формування фінансових ресурсів підприємства виступають власні та залучені фінансові засоби.

До власних відносять: статутний фонд, амортизаційні нарахування, валовий дохід та чистий прибуток. Залученими є: отримані дотації, кредитні ресурси, пайові та інші внески, а також кошти, отримані шляхом залучення на фінансових ринках.

Одним із важливих напрямів підвищення ефективності роботи підприємства є удосконалення системи управління фінансовими ресурсами. В сучасних умовах трансформації до ринкових відносин особливої значущості набуває завдання врахування впливу непередбачуваних ринкових процесів на моделювання виробничої діяльності.

Необхідно гарантувати, щоб структура галузей та напрям спеціалізації підприємства відповідали ринковому попиту на продукцію, із максимальним залученням наявних ресурсів господарства.

Продуктивність виробництва значною мірою залежить від фінансово-кредитної підтримки. Наявність достатніх коштів дає змогу повною мірою використовувати виробничі технології, що безпосередньо впливає на загальну результативність. В умовах ринку необхідність оцінки фінансових ресурсів і перспектив фінансового стану підприємства є об'єктивною, і реалізується через процес фінансового планування [32].

Іншим методом є бюджетування, яке є дієвим механізмом управління підприємством в умовах ринку, поєднуючи методи організації управлінської діяльності, збір та аналіз інформації, мотиваційні стратегії та системи контролю, утворюючи таким чином єдину управлінську технологію [32].

Від налаштування системи збуту залежить майбутній обсяг виробництва та закупівель товарів, що в подальшому впливатиме на формування доходів і витрат підприємства.

На підприємстві створюються різні типи бюджетів, що включають:

1. Основними фінансовими бюджетами є бюджет доходів і витрат, бюджет грошових потоків та баланс. Їх можна вважати ключовими, оскільки вони є критично важливими для фінансового управління підприємством та оцінки його фінансового стану. Ці бюджети надають керівництву всю необхідну інформацію для аналізу фінансового становища, контролю за його змінами, а також для оцінки фінансової стабільності та інвестиційної привабливості бізнесу;

2. Операційні бюджети, такі як бюджет продажу, бюджет прямих матеріальних витрат, бюджети комерційних і управлінських витрат, а також бюджети витрат на оплату праці, є необхідними для забезпечення зв'язку між фізичними показниками планування (наприклад, кількість одиниць, людино-години тощо) і фінансовими показниками. Це дозволяє більш точно формувати основні бюджети, а також виявляти важливі пропорції, обмеження та припущення, що мають вплив на фінансове планування;

3. Додаткові бюджети необхідні для більш точного визначення цільових показників і нормативів, а також для детальнішого врахування специфіки оподаткування;

4. Зведений бюджет являє собою комплекс трьох основних бюджетів підприємства, а також операційних і додаткових, що використовуються для його формування.

Процес складання зведеного бюджету розпочинається з операційного бюджету, який відображає основну діяльність підприємства за допомогою системи техніко-економічних показників.

Одним із способів покращення фінансового стану підприємства є забезпечення ліквідності, що полягає у здатності компанії своєчасно та повністю виконувати свої поточні фінансові зобов'язання. Для досягнення необхідного рівня ліквідності підприємство повинно мати достатньо грошових ресурсів та інших активів, які можна швидко перевести в готівку для покриття боргів. У разі високої ліквідності обсяг таких активів значно перевищує величину поточних зобов'язань.

Платоспроможність, як і ліквідність, оцінюється на основі даних балансу та відображає фінансові можливості підприємства. Варто відзначити, що між ліквідністю та платоспроможністю існує тісний взаємозв'язок.

Платоспроможність компанії визначається через рівень ліквідності її фінансового балансу. Проте ліквідність відображає не лише поточний стан фінансових розрахунків, а й потенційні перспективи. Підприємство може бути платоспроможним на момент складання звітності, але мати негативні прогнози для майбутнього, і навпаки. Взаємозв'язок між платоспроможністю, ліквідністю компанії та ліквідністю її балансу базується на гармонії між активами та зобов'язаннями, що є основою успішної роботи підприємства. Іншими словами, ліквідність є інструментом, що гарантує платоспроможність. Крім того, підприємство повинно мати достатньо коштів на своєму розрахунковому рахунку та бути вільним від невиплачених кредитних зобов'язань. Для цього створюється резервний залишок на рахунку [30].

Одночасно, якщо компанія користується високим рівнем довіри та стабільно підтверджує свою платоспроможність, це сприяє підтриманню її ліквідності.

Для покращення фінансового становища підприємство може також застосовувати методи залучення внутрішніх ресурсів.

Цей процес здійснюється через аналіз усіх аспектів діяльності підприємства і може бути досягнутий за рахунок [31]:

- зменшення витратних грошових потоків;
- збільшення надходжень грошових потоків.

Тобто це може бути досягнуто шляхом збільшення доходів від продажу, рефінансування дебіторської заборгованості та зменшення витрат, що пов'язані із собівартістю продукції.

Підвищення доходів від продажу стане ключовим заходом для поліпшення фінансового стану підприємства. Це означає необхідність активізації збутової діяльності, що можна досягти шляхом надання знижок постійним клієнтам, помірного зниження цін та використання широкомасштабної реклами.

В сучасних умовах жорсткої конкуренції в бізнесі надзвичайно важливо розробити дієву стратегію фінансового менеджменту, яка дозволяє підприємству гнучко реагувати на зміни ринкової ситуації та швидко пристосовуватися до нових обставин. Поліпшення управління фінансовими ресурсами, врахування впливу економічних процесів на організацію виробництва, а також фокус на збільшенні доходів від реалізації товарів і послуг є основними факторами для досягнення стабільної фінансової життєздатності компанії [27, с. 594].

Врівноважене співвідношення між ліквідністю, платоспроможністю, а також фінансовою стабільністю є ключовою умовою для успішного функціонування та зростання підприємства.

3.2. Напрямки вдосконалення фінансової діяльності підприємства

Економічне положення організації визначається підсумками її комерційної, виробничої та фінансової діяльності. Досягнення успіху в реалізації виробничих і фінансових завдань має сприятливий вплив на економічне становище компанії.

Водночас, недотримання планів з реалізації товарів та виробництва спричиняє підвищення собівартості, зниження доходів та прибутку, що в результаті веде до погіршення економічного стану підприємства.

Основним чинником успішної роботи сучасної компанії в умовах конкурентного середовища є досягнення високої ефективності її діяльності. Потреба в оцінці результативності виробничого процесу підприємства зумовлена необхідністю визначення нових завдань, принципів та стратегій, орієнтованих на задоволення вимог споживачів і ринкових умов.

Аналіз результативності бізнес-процесів на підприємстві є важливою частиною системи цілей його розвитку, охоплюючи різноманітні чинники та заходи, що визначають організацію виробничої діяльності. Така оцінка є ключовим інструментом управління, оскільки забезпечує необхідну інформацію для прийняття рішень на стратегічному і тактичному рівнях [33].

У цьому контексті управлінські рішення орієнтовані на оптимізацію виробничих процесів за конкретних умов, забезпечуючи стабільну роботу підприємства без непередбачуваних та суттєвих витрат, а також виявлення й використання резервів для підвищення ефективності діяльності.

Оцінюючи діяльність ПП «Столес-Транс», можна зробити висновок, що підприємство знаходиться в такому становищі, коли подальша бездіяльність та ігнорування необхідності покращення його роботи можуть мати негативні наслідки для майбутнього функціонування. Це пов'язано з послабленням його фінансової стійкості, що може призвести до виникнення кризової ситуації. Тому пропонуються наступні заходи:

1. зростання власних фінансових ресурсів підприємства може бути реалізоване через застосування різних підходів. Організація може орієнтуватися на підвищення свого доходу, що включає розширення географії продажів, створення нових продуктів чи послуг, а також оптимізацію витрат або збільшення вартості своїх товарів;

2. реінвестування (перевкладення) прибутку є ще одним дієвим способом, що дає змогу інвестувати частину доходу в основні засоби, новітні технології,

модернізацію виробничих потужностей або розширення присутності компанії на нових ринках. Крім того, залучення нових інвесторів є ще одним варіантом збільшення власного капіталу підприємства.

3. підприємство також може використовувати внутрішні фінансові ресурси, наприклад, реалізацію нерухомого майна або вдосконалення бізнес-процесів, що дозволить підвищити ефективність і прибутковість діяльності;

4. раціональне управління довгостроковими кредитами є ключовим аспектом фінансової стратегії будь-якої компанії. Вірне планування, організація та ефективне використання цих ресурсів здатні сприяти зростанню обсягів продажу та прибутку, а також створити міцну основу для стабільного та успішного розвитку підприємства в майбутньому. У досліджуваного підприємства відсутні довгострокові позики, що може стати значним потенціалом для залучення фінансових ресурсів у майбутньому.

Також необхідно чітко визначити мету використання фінансових ресурсів та спосіб їх спрямування на збільшення обсягів продажу та прибутковості. Процес планування має бути детальним та конкретним, із врахуванням усіх можливих ризиків.

Підприємству необхідно встановити: оптимальний розмір кредиту, термін його повернення та умови погашення. Це допоможе уникнути зайвих витрат на переплату та забезпечить стабільний грошовий потік для організації.

Вкладення в інноваційні технології та розширення виробничих потужностей на ринку здатні суттєво підвищити конкурентоспроможність компанії, а також збільшити обсяги продажів та прибутковість.

Для поліпшення фінансового стану ПП «Столес-Транс» можна застосувати такі заходи: стратегія нарощування власного капіталу, оптимізація фінансової діяльності компанії, стратегія ефективного управління довгостроковими позиками, посилення інвестиційної активності та підвищення привабливості підприємства для інвесторів.

Раціональне управління довгостроковими позиками полягає у їх використанні для фінансування проектів, які мають найвищий потенціал для

зростання доходів. Вірне управління такими позиками допомагає зменшити фінансове навантаження на підприємство [32, с. 179].

Наприклад, шляхом консолідації позик можна зменшити загальні витрати на сплату відсотків, що сприятиме покращенню фінансового стану компанії та дозволить збільшити інвестиції у розвиток підприємства.

Завдяки довгостроковим позикам компанія може збільшити обсяг продажів і забезпечити вищий рівень прибутку. Це також відкриває можливості для розширення діяльності, пошуку нових перспективних напрямків на ринку, які принесуть підприємству додатковий прибуток.

Отже, діяльність компанії не буде обмежена лише одним напрямком, що дозволить їй розширити свою діяльність, наприклад, впровадивши нові послуги в сфері перевезень, що, без сумніву, матиме позитивний вплив на її загальну діяльність.

Оцінюючи діяльність компанії, можна відзначити, що значну частину її активів складають необоротні ресурси. Це вказує на можливу стабільність підприємства та на те, що вплив ринкових змін або нестабільність попиту на продукцію мають поміркований ефект, що може позначитися на потребах у фінансуванні поточної діяльності.

Отже, успіх діяльності підприємства безпосередньо пов'язаний з ефективністю його виробничих, комерційних та фінансових стратегій. Погіршення фінансових результатів може виникнути через недотримання планів щодо обсягів виробництва та продажу продукції, що, в свою чергу, спричиняє підвищення собівартості, зниження прибутку та скорочення доходів.

Основною метою підприємства є досягнення високої ефективності на конкурентному ринку. Для цього необхідно не лише виконувати виробничі та фінансові плани, а й оптимально використовувати ресурси та приймати стратегічно обґрунтовані інвестиційні рішення.

Оцінка діяльності ПП «Столес-Транс» показує наявність кризових ситуацій, які вимагають негайної уваги та адекватних заходів. Впровадження стратегій нарощування власного капіталу, реінвестування прибутку та

ефективне управління довгостроковими позиками може позитивно вплинути на фінансову стабільність підприємства та забезпечити його сталий розвиток у майбутньому.

Щодо запропонованих рекомендацій для господарської діяльності ПП «Столес-Транс», можна зробити висновок, що в умовах сучасної кризи в Україні підприємства повинні забезпечувати свою конкурентоспроможність, бути стійкими до надзвичайних ситуацій та гарантувати стабільність у своїй діяльності.

Підвищення ефективності роботи підприємства стає надзвичайно важливим у сучасних умовах. Для вирішення практичних завдань управління ефективністю необхідно систематизувати резерви її підвищення та детально оцінити їх вплив на діяльність компанії. В цілому, дотримуючись цих рекомендацій, ПП «Столес-Транс» має можливість покращити фінансову діяльність, стабілізувати свій фінансовий стан і зміцнити конкурентоспроможність на сучасному швидкозмінному ринку.

ВИСНОВКИ

В ході проведеного дослідження було отримано наступні результати.

Фінансове управління підприємством є важливою складовою його загальної стратегії, що визначає його здатність досягати успіху та зберігати стабільність у конкурентному середовищі. Аналіз фінансової діяльності дає змогу визначити ефективність використання ресурсів, оцінити поточний фінансовий стан підприємства та виявити можливі слабкі ланки в системі управління.

Фінансовий контроль є важливою частиною цього процесу, орієнтованою на забезпечення ефективного розподілу та перерозподілу ресурсів, дотримання вимог фінансового законодавства та досягнення стратегічних завдань підприємства. Реалізація цих функцій сприяє зміцненню конкурентоспроможності та стабільності компанії на ринку.

Керування фінансовою діяльністю компанії є комплексним процесом, що включає різноманітні елементи та аспекти. Гарантування раціонального використання ресурсів, планування операцій та інвестицій, а також моніторинг фінансових звітів – це лише кілька з основних завдань, які стоять перед керівництвом підприємства.

Розширення бізнесу потребує не лише фінансування поточних операцій, але й регулярного аналізу, впровадження сучасних технологій та розробки ефективних управлінських стратегій. Збалансована фінансова діяльність допомагає підприємству зберігати стабільність на ринку, підтримувати свою конкурентоспроможність та виконувати соціальні обов'язки перед суспільством.

Ретельний аналіз фінансового стану та впровадження сучасних технологій для удосконалення управлінських процесів дають змогу підприємствам підтримувати свою конкурентоспроможність і досягати успіху в обраній галузі.

Оцінка фінансового стану підприємства надає керівникам всю необхідну інформацію для прийняття зважених рішень у різних аспектах діяльності (таких як інвестиції, фінанси, маркетинг та інші). Крім того, варто відзначити, що такий аналіз дозволяє попереджати фінансові втрати і забезпечувати стабільну роботу компанії, оскільки керівництво має можливість контролювати виконання планів, дотримання фінансової дисципліни та ефективного використання наявних ресурсів.

Загалом виокремлюють п'ять ключових способів оцінювання фінансового стану підприємства: метод коефіцієнтів, інтегрований, балансний, аналіз рентабельності та узагальнений підхід – кожен з них характеризується як своїми сильними сторонами, так і певними обмеженнями.

Проведення оцінки фінансового стану підприємства показав погіршення таких показників підприємства як – прибутку, рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості, що свідчить про необхідність певних покращувальних заходів щодо управління прибутком в рамках здійснюваної підприємством фінансової діяльності, а також заходів щодо підвищення рентабельності та фінансової стійкості. У 2024 році підприємство мало проблеми з прибутковістю, що спричинило від'ємну рентабельність. Водночас покращилась фінансова стійкість та ліквідність, що свідчить про наявність достатніх ресурсів для покриття боргів. Рекомендується переглянути стратегію витрат та підвищити ефективність діяльності для відновлення прибутковості.

В дослідженні були виявлені наявні проблемні аспекти фінансової діяльності ПП «Столес-Транс», їх вплив на фінансовий стан підприємства та можливі напрямки щодо мінімізації. Зокрема, проведений аналіз проблемних аспектів фінансової діяльності ПП «Столес-Транс» надав можливість виявити наступне: низька платоспроможність, ліквідність та рентабельність; неефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю; неефективна структура капіталу; високий рівень фінансових ризиків.

Також, розглянуті можливі напрямків мінімізації впливу проблемних аспектів фінансової діяльності ПП «Столес-Транс»: впровадження системи фінансового контролінгу; оптимізація структури капіталу; раціоналізація управління оборотними активами; покращення фінансового планування та підвищення фінансової грамотності управлінців.

Окрім цього, були виділено деякі першочергові рекомендації для підвищення ефективності діяльності ПП «Столес-Транс», які позитивно вплинуть на його подальшу діяльність, до яких були віднесено: напрямки вдосконалення фінансової діяльності підприємства та рекомендації щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

Отже, проблеми у фінансовій діяльності можуть суттєво впливати на фінансовий стан підприємства, визначаючи його життєздатність у довгостроковій перспективі. Лише комплексний підхід до виявлення, аналізу та усунення цих проблем може забезпечити стабільність і розвиток підприємства в умовах ринкової нестабільності. З огляду на динамічність економічного середовища, важливість цієї теми залишається актуальною не тільки в науковому, але й у практичному плані, вимагаючи від керівництва підприємства гнучкості, далекоглядності та проактивного підходу.

Дотримання запропонованих рекомендацій дозволить ПП «Столес-Транс» покращити фінансові показники, стабілізувати фінансове становище, підвищити конкурентоспроможність на ринку та забезпечити свою фінансову стабільність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ліснічук О., Шпаковська О. Аналіз фінансового стану як ефективний інструмент управління подальшим розвитком підприємства. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2019. Т. 29, № 4. С. 28–34.
2. Проскуріна Н. М., Гнідкова А. В. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів як інструмент оцінки ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-43
3. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. 4.С. 232–241. DOI: 10.31891/mdes/2024-14-31.
4. Вакулик Д. А., Лазаришина І. Д. Аналіз фінансового стану підприємства та його взаємозв'язок з управлінським обліком. *Економіка і управління бізнесом*. Т. 13, № 4. 2022. С. 24–35.
5. Сливинська Є. Ю. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2022. № 1-2. С. 21–28.
6. Підгаєць С. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі розрахунку інтегрального показника. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. С. 41. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-70-41.
7. Жук Н. Аналіз фінансового стану як домінантний індикатор фінансової безпеки підприємств. *Вісник Економіки*. 2022. № 4. С. 97–103.
8. Масленніков О.Ю., Шпачук А.Я. Фінансова стратегія та планування в умовах становлення ринку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2007. С. 258-263.
9. Міщенко А. П. Стратегічне управління: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 336 с.
10. Коваль А. А. Управління фінансовою стійкістю підприємства: дис. канд. екон. наук. Запоріжжя, 2020 192 с.
11. Тешева, Л.В., Хохлов, М.П., Петрова, І.М. Роль фінансового планування у сучасних умовах господарювання. Підруч. Київ, 2011. 428 с.

12. Панасюк, М.А., Бойко, О.О. Фінансове планування діяльності сучасного підприємства. *Економічний вісник*. 2013. С. 156-160.
13. Шелудько, В.М. Фінансовий менеджмент: підруч. Київ: Наук.думка. 2018. 373-380 с.
14. Климинук В.Г. Детермінанти та імперативи розвитку фінансової архітектури підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2021. С 28-31.
15. Аранчій В.І. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ : Професіонал, 2014. 304 с.
16. Воронова А.Е. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: Монографія Х. : ІНЖЕК 2006. 448 с.
17. Аксьонова Т. М. Фінансові ресурси підприємства: оптимізація структури капіталу. *Економічний вісник*. 2015. 78 с.
18. Буряк П.Ю. Фінансово-економічний аналіз: навч. посіб. Київ: К.: Професіонал, 2019. 529 с.
19. Паянок Т., Савченко А., Морозюк А. Загальна оцінка фінансового стану підприємства: теоретичні та практичні підходи. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 88–94.
20. Валюх А., Зайцев О. Аналіз та напрями покращення фінансового стану підприємств України. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 28.
21. Мулик Т. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ. Центр учб. літ., 2020. 288 с.
22. Фінансова звітність ПП «Столес-Транс» за 2022-2024 роки. <https://clarity-project.info/edr/35359142>
23. Бондар Ю.І. Теоретичні аспекти управління фінансовою діяльністю підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2020. С. 82-89.
24. Мартушева С. Л. Фінансова діяльність підприємства. Платоспроможність та ліквідність підприємства. навч. посіб. Харків 2008. С. 134-141.
25. Єрьоміна О. Л., Распопова Ю. О. Оподаткування Підприємств. Основні

засади оподаткування в Україні: навч. посіб. Дніпро, 2018. 44 с.

26. Крючко Л. С. Оцінка фінансового стану підприємства. Сутність та необхідність: дис. канд. екон. наук. Дніпро, 2018. 231 с.
27. Великий Ю. М., Бочко К. О. Оптимізація управління фінансовими ресурсами підприємства: теоретичні аспекти: монографія. Харків, 2019 с. 591-595.
28. Марусяк Н. Л. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
29. Літюк Д. С. Структурно-функціональне моделювання процесу управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2020. URL: <https://www.hneu.edu.ua/naukovividannya/arhiv-vydan-molodizhnyj-visnyk/> (дата звернення 12.03.2025)
30. Іоргачова, М. І. Платоспроможність суб'єкта господарювання: напрями її підвищення. М. І. Іоргачова, Г. М. Коцюрубенко, О. М. Ковальова. *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С. 799-803.
31. Іоргачова М.І., Ковальова О.М. Фінансовий результат як індикатор інвестиційної привабливості підприємства. *Економіка та суспільство*, (46), 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2024>. (дата звернення 15.03.2025)
32. Довбня, С. Б., Папуша, І. В. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства: стратегічний аспект. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (14). (2024). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-04-19>
33. Леонова, Б., Островська, О., & Круш, В. (2023). Підвищення стійкості фінансового стану підприємства малого бізнесу. *Економіка та суспільство*, (56). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-65>

ДОДАТКИ

Фінансова звітність ПП «Столес-Транс» за 2024 рік

Баланс за 2024 р.

Період	2024 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA51100270010413116
Кількість працівників	51

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	1.50	1.50
накопичена амортизація	1002	1.50	1.50
Незавершені капітальні інвестиції	1005	456.80	659.30
Основні засоби:	1010	15 578.40	24 014.70
первісна вартість	1011	24 680.70	38 110.30
знос	1012	9 102.30	14 095.60
Усього за розділом I	1095	16 035.20	24 674.00
II. Оборотні активи Запаси:	1100	967.30	681.90
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2 275.70	1 552.70
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	3 921.00	5 034.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	15.90	259.00
Витрати майбутніх періодів	1170	35.20	35.20
Інші оборотні активи	1190	7.00	7.00
Усього за розділом II	1195	7 222.10	7 569.80
Баланс	1300	23 257.30	32 243.80

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	29 935.30	41 935.30
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 888.50	-1 809.10
Неоплачений капітал	1425	15 294.00	14 961.60
Усього за розділом I	1495	16 529.80	25 164.60
товари, роботи, послуги	1615	5 515.70	7 008.00
Інші поточні зобов'язання	1690	1 211.80	71.20
Усього за розділом III	1695	6 727.50	7 079.20
Баланс	1900	23 257.30	32 243.80

Звіт про фінансові результати 2024 р.

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	34 587.60	24 495.80
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	24 231.10	14 872.90
Інші операційні доходи	2120	2 056.00	1 459.20
Інші операційні витрати	2180	16 110.00	9 945.90
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	36 643.60	25 955.00
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	40 341.10	24 818.80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-3 697.50	1 136.20
Податок на прибуток	2300		50.70
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-3 697.50	1 085.50

Баланс за 2023 р.

Період	2023 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA51100270010413116
Кількість працівників	39

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної року, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Основні засоби:	1010	3 461.60	15 578.50
первісна вартість	1011	9 916.20	24 682.30
знос	1012	6 454.60	9 103.80
Інші необоротні активи	1090	456.80	456.80
Усього за розділом I	1095	3 918.40	16 035.30
II. Оборотні активи Запаси	1100	1 485.40	967.30
Поточна дебіторська заборгованість	1155	1 739.00	2 275.70
Гроші та їх еквіваленти	1165	128.70	15.90
Інші оборотні активи	1190	1 346.90	3 963.10
Усього за розділом II	1195	4 700.00	7 222.00
Баланс	1300	8 618.40	23 257.30

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної року, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Капітал	1400	9 935.30	29 935.30
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	803.00	1 888.50
Неоплачений капітал	1425	4 279.10	15 294.00
Усього за розділом I	1495	6 459.20	16 529.80
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
III. Поточні зобов'язання Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	2 138.00	5 515.70
розрахунками з бюджетом	1620	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	21.20	1 211.80
Усього за розділом III	1695	2 159.20	6 727.50
Баланс	1900	8 618.40	23 257.30

Звіт про фінансові результати за 2023 р.

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	24 495.80	11 911.80
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	14 872.90	9 704.80
Інші доходи	2160	1 459.20	159.20
Інші витрати	2165	9 945.90	2 298.00
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	25 955.00	12 071.00
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	24 818.80	12 002.80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1 136.20	68.20
Податок на прибуток	2300	50.70	0.00
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	1 085.50	68.20

ДОДАТОК В

Баланс за 2022 р.

Період	2022 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA51100270010413116
Кількість працівників	14

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Основні засоби:	1010	2 320.10	3 461.60
первісна вартість	1011	7 831.60	9 916.20
знос	1012	5 511.50	6 454.60
Інші необоротні активи	1090	456.80	456.80
Усього за розділом I	1095	2 776.90	3 918.40
II. Оборотні активи Запаси	1100	1 933.30	1 485.40
Поточна дебіторська заборгованість	1155	1 794.20	1 739.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	317.20	128.70
Інші оборотні активи	1190	125.00	1 346.90
Усього за розділом II	1195	4 169.70	4 700.00
Баланс	1300	6 946.60	8 618.40

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Капітал	1400	4 935.30	9 935.30
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	734.80	803.00
Неоплачений капітал	1425	952.30	4 279.10
Усього за розділом I	1495	4 717.80	6 459.20
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	631.70	2 138.00
Інші поточні зобов'язання	1690	1 597.10	21.20
Усього за розділом III	1695	2 228.80	2 159.20
Баланс	1900	6 946.60	8 618.40

Звіт про фінансові результати за 2022 р.

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11 911.80	13 445.60
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	9 704.80	11 215.40
Інші доходи	2160	159.20	35.80
Інші витрати	2165	2 298.00	1 895.40
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	12 071.00	13 481.40
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	12 002.80	13 110.80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	68.20	370.60
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	68.20	370.60

ВИСНОВОК ПІДСУМКІВ

<i>Регресійна статистика</i>	
Множинний R	0,971436
R-квадрат	0,943687
Нормований R-квадрат	0,924916
Стандартна помилка	0,179917
Спостереження	5

Дисперсний аналіз

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимість</i> <i>F</i>
Регресія	1	1,62737	1,62737	50,27401	0,00577
Залишок	3	0,09711	0,03237		
Разом	4	1,72448			

	<i>Коефіцієнти</i>	Стандартна помилка	<i>t-</i> <i>статистика</i>	<i>P-</i> <i>Значення</i>	<i>Нижні</i> <i>95%</i>	<i>Верхні</i> <i>95%</i>	<i>Нижні</i> <i>95,0%</i>	<i>Верхні</i> <i>95,0%</i>
Y-перетину	-0,13926	0,225186	-0,61841	0,580082	-0,8559	0,577383	-0,8559	0,577383
Змінна X 1	1,265924	0,17854	7,090417	0,00577	0,697729	1,834118	0,697729	1,834118

ВИВЕДЕННЯ ЗАЛИШКУ

Спостереження	<i>Передбачене</i>	
	<i>Y</i>	<i>Залишки</i>
1	0,481045	0,088955
2	2,012812	-0,14281
3	1,949516	0,230484
4	1,164643	-0,09464
5	1,151984	-0,08198

